

Komparace daňového zatížení zaměstnanců v České a Slovenské republice

Markéta Vyhlídalová

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Markéta Vyhlídalová**
Osobní číslo: **M21295**
Studijní program: **B0411P050002 Účetnictví a daně**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Komparace daňového zatížení zaměstnanců v České a Slovenské republice**

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Provedte literární rešerši zdanění zaměstnanců v České a Slovenské republice.

II. Praktická část

- Analyzujte vývoj inkasa daně z příjmů ze závislé činnosti v České a Slovenské republice.
- Provedte komparaci daňového zatížení a efektivní sazby daně z příjmů zaměstnanců v České a Slovenské republice.
- Posudte konstrukci daně z příjmů ze závislé činnosti v České a Slovenské republice.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

- CINGELOVÁ, Zuzana. *Průručka mzdovej účtovníčky 2023*. Žilina: Poradca, 2023. ISBN 978-80-8162-254-0.
- JAMES, Simon R. a NOBES, Christopher. *The economics of taxation: principles, policy and practice*. Eighteenth edition. Birmingham: Fiscal Publications, 2018. ISBN 978-1-906201-42-5.
- KOLEMBUS, Anton. *Optimalizácia dane, bez chýb, pokút a penále*. Žilina: Poradca, 2023. ISBN 978-80-8162-246-5.
- ŠUBRT, Bořivoj; SVĚŘČINOVÁ, Eva; PŘÍHODOVÁ, Věra; SKOUMALOVÁ, Alena; DANĚK, Antonín et al. *Abeceda mzdové účetní 2023*. 33. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2023. ISBN 978-80-7554-380-6.
- VYBÍHAL, Václav. *Mzdové účetnictví 2023: praktický průvodce*. Dvacáté šesté vydání. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-271-3982-8.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Pavlína Kirschnerová, Ph.D.
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: 5. února 2024
Termín odevzdání bakalářské práce: 17. května 2024

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen přípouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení: .....

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Cílem této bakalářské práce je na základě komparace skutečného daňového zatížení zaměstnanců posoudit konstrukci daně v České a Slovenské republice a porovnat výhodnost jednotlivých systémů zdanění zaměstnanců v obou státech pro rok 2023. Praktická část je započata charakteristikou vývoje inkasa daně z příjmů ze závislé činnosti mezi lety 2012 až 2022. Následuje srovnání konstrukčních prvků daně, které jsou v rámci výpočtu zálohové daně i ročního zúčtování použity v obou porovnávaných státech rozdílně. Dále je provedena komparace skutečného daňového zatížení zaměstnanců v České republice i na Slovensku. Z analýzy vyplývá, že celkové daňové zatížení je u středně a vysokopříjmových zaměstnanců vyšší na Slovensku. U nízkopříjmových zaměstnanců je vyšší daňové zatížení v České republice.

Klíčová slova: zdanění, zaměstnanci, daň z příjmů fyzických osob, daňové zatížení, efektivní sazba daně

ABSTRACT

The main goal of this bachelor's thesis is to evaluate the structure of the tax in the Czech Republic and Slovakia based on the comparison of the tax burden on labour and compare the benefits of personal income tax in both countries in 2023. The practical part begins with the characteristics of the development of income tax collection between 2012 and 2022. Followed by the comparison of elements of tax construction that are used within the calculation of tax advances and annual settlement of tax advances are used in both compared countries differently. Further, a comparison of the actual tax burden on labour in the Czech Republic and Slovakia is undertaken. The analysis implies that the total tax burden is higher for medium and high-income employee in Slovakia. A low-income employee has a higher tax burden in the Czech Republic.

Keywords: taxation, employees, personal income tax, tax burden, effective tax rate

Chtěla bych poděkovat vedoucí práce Ing. Pavlíně Kirschnerové, Ph.D. za cenné rady, které mi při zpracování této bakalářské práce poskytla.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 CHARAKTERISTIKA DANĚ	12
1.1 DEFINICE DANĚ	12
1.2 EFEKTIVNÍ SAZBA DANĚ	12
2 DAŇ Z PŘÍJMŮ ZE ZAMĚSTNÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE	13
2.1 PŘEDMĚT DANĚ	13
2.1.1 Příjmy zvyšující základ daně	13
2.1.2 Příjmy, které nejsou předmětem daně	13
2.1.3 Příjmy osvobozené od daně	14
2.2 ZÁKLAD DANĚ	14
2.3 VÝPOČET ZÁLOHOVÉ DANĚ	15
2.4 SAZBA DANĚ PRO VÝPOČET ZÁLOHOVÉ DANĚ	15
2.5 SLEVY NA DANI	15
2.6 DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ	17
2.7 VÝPOČET VÝSLEDNÉ DAŇOVÉ POVINNOSTI	17
2.8 NEZDANITELNÉ ČÁSTI ZÁKLADU DANĚ.....	18
2.9 SAZBA DANĚ PRO VÝPOČET VÝSLEDNÉ DAŇOVÉ POVINNOSTI.....	20
2.10 ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ.....	20
2.11 SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ.....	21
3 DAŇ Z PŘÍJMŮ ZE ZAMĚSTNÁNÍ NA SLOVENSKU	22
3.1 PŘEDMĚT DANĚ	22
3.1.1 Příjmy zvyšující základ daně	22
3.1.2 Příjmy, které nejsou předmětem daně	22
3.1.3 Příjmy od daně osvobozené	23
3.2 ZÁKLAD DANĚ.....	23
3.3 VÝPOČET ZÁLOHOVÉ DANĚ	23
3.4 SAZBA DANĚ	24
3.5 DAŇOVÝ BONUS	24
3.6 VÝPOČET VÝSLEDNÉ DAŇOVÉ POVINNOSTI	25
3.7 SAZBA DANĚ PRO ROČNÍ ZÚČTOVÁNÍ.....	25
3.8 NEZDANITELNÉ ČÁSTI ZÁKLADU DANĚ.....	26
3.9 ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ.....	28
3.10 SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ.....	29

II PRAKTICKÁ ČÁST	30
4 VÝVOJ INKASA DANĚ Z PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI	31
5 POSOUZENÍ KONSTRUKCE DANĚ	37
5.1 STANOVENÍ ZÁKLADU DANĚ.....	37
5.2 SAZBA DANĚ	37
5.3 DAŇOVÁ ÚLEVA NA POPLATNÍKA	37
5.4 DAŇOVÁ ÚLEVA NA MANŽELKU	38
5.5 DOPLŇKOVÉ PENZIJNÍ SPOŘENÍ.....	38
5.6 DAŇOVÁ ÚLEVA NA VYŽIVOVANÉ DÍTĚ	38
5.7 ZAPLACENÉ ÚROKY Z ÚVĚRU NA BYDLENÍ	39
6 KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ ZAMĚSTNANCŮ	40
6.1 KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ POPLATNÍKA S HRUBOU MZDOU VE VÝŠI MINIMÁLNÍ MZDY	40
6.1.1 Výpočet u poplatníka s hrubou mzdou 17 300 Kč.....	40
6.1.2 Roční zúčtování u poplatníka s hrubou mzdou 17 300 Kč	42
6.2 KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ POPLATNÍKA S HRUBOU MZDOU VE VÝŠI MEDIÁNU	44
6.2.1 Výpočet u poplatníka s hrubou mzdou 39 685 Kč.....	44
6.2.2 Roční zúčtování u poplatníka s hrubou mzdou 39 685 Kč	45
6.3 KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ POPLATNÍKA S HRUBOU MZDOU VE VÝŠI PRŮMĚRNÉ MZDY.....	47
6.3.1 Výpočet u poplatníka s hrubou mzdou 43 341 Kč.....	47
6.3.2 Roční zúčtování u poplatníka s hrubou mzdou 43 341 Kč	48
6.4 KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ POPLATNÍKA S HRUBOU MZDOU VE VÝŠI 3,5NÁSOBKU PRŮMĚRNÉ MZDY	49
6.4.1 Výpočet u poplatníka s hrubou mzdou 151 694 Kč.....	49
6.4.2 Roční zúčtování u poplatníka s hrubou mzdou 151 694 Kč	50
6.5 SHRUTÍ VÝSLEDKŮ EFEKTIVNÍ SAZBY DANĚ A DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ MEZD	51
6.6 SHRUTÍ VÝSLEDKŮ ROČNÍ EFEKTIVNÍ SAZBY DANĚ A DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ	52
7 NÁVRH DOPORUČENÍ	54
ZÁVĚR	56
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	64
SEZNAM OBRÁZKŮ	65
SEZNAM TABULEK	66

ÚVOD

Daně jsou nezbytnou součástí našeho každodenního života. Jejich signifikantní podíl na veřejných příjmech značí jejich nevyhnutelnost. V první části práce je provedena literární rešerše, kde jsou teoreticky popsány jednotlivé konstrukční prvky daně, které se uplatňují při výpočtu zálohové daně spolu s konstrukčními prvky, které jsou využity při provedení ročního zúčtování záloh na dani z příjmů zaměstnanců. Doplněna je i teorie týkající se sociálního a zdravotního pojištění, která vstupuje do výpočtu celkového daňového zatížení zaměstnanců.

Praktická část práce je zaměřena na komparaci skutečného daňového zatížení zaměstnanců v České republice i na Slovensku. Na čtyřech modelových příkladech s hrubou mzdou ve výši minimální mzdy, mediánu, průměrné mzdy a 3,5násobku průměrné mzdy pro Českou republiku v roce 2023 je představen výpočet zálohové daně z příjmu zaměstnanců. Na základě výpočtu následuje zhodnocení celkového daňového zatížení zaměstnanců v obou státech. Pro komparaci jsou využity konstrukční prvky, které lze využít při výpočtu v obou státech, ale jsou uplatněny rozdílným způsobem nebo v rozdílné výši. Příkladem je sleva na poplatníka, která v České republice snižuje vypočtenou daň. Na Slovensku se jedná o nezdanitelnou část základu daně na poplatníka, která snižuje základ daně. Další daňovou úlevou, která je porovnána je zvýhodnění na děti.

Na výpočet zálohové daně navazuje roční zúčtování záloh na dani z příjmu pro zaměstnance v České i Slovenské republice. Zde jsou využity ty konstrukční prvky, které nelze uplatnit v rámci výpočtu zálohové daně a zároveň daňové legislativy porovnávaných států umožňují jejich odlišné použití ve výpočtu. Jedná se o daňové úlevy na zaplacené úroky na bydlení, doplňkové penzijní spoření nebo manželku spolu s již využitými daňovými úlevami na poplatníka a děti. Na základě výpočtů ročního zúčtování je proveden výpočet celkového ročního daňového zatížení a jeho komparace u zaměstnance v České republice i na Slovensku spolu s popisem vlivů, které ovlivňují jeho výši.

V práci je provedeno porovnání jednotlivých konstrukčních prvků daně a jejich vliv na výši daně, kterou jsou zaměstnanci povinni ze mzdy odvést do veřejných rozpočtů. Konstrukční prvky mají podstatný vliv nejen na daňové zatížení poplatníků, ale i na množství daní plynoucích do státního rozpočtu i rozpočtu obcí a krajů. V práci je popsán vývoj inkasa daně z příjmů ze závislé činnosti a zhodnoceny vlivy, které na tento vývoj působí a nejvíce jej ovlivňují. Vývoj inkasa je realizován za sledované roky 2012 až 2022.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem práce je provést komparaci daňového zatížení zaměstnanců v České republice i na Slovensku pro rok 2023. Dílčími cíli práce jsou zhodnotit vývoj inkasa daně z příjmů ze závislé činnosti a posoudit konstrukci daně v obou státech.

Komparace daňového zatížení zaměstnanců je provedena na modelovém poplatníkovi s jedním dítětem. Srovnání je uskutečněno na základě legislativy platné v České republice i na Slovensku v roce 2023 a jsou použity hrubé mzdy ve výši minimální mzdy, mediánu, průměrné mzdy a 3,5násobku průměrné mzdy platné v roce 2023 v České republice. V rámci příkladů je proveden výpočet efektivní sazby daně, celkového daňového zatížení a celkových nákladů zaměstnavatele na daného zaměstnance v České republice i na Slovensku. Na výpočet zálohové daně navazuje roční zúčtování pro dané poplatníky a následné vyhodnocení celkového ročního daňového zatížení po uplatnění konstrukčních prvků daně, které není možné využít u výpočtu zálohové daně.

Představení vývoje inkasa daně z příjmů ze závislé činnosti a jeho vlivů na množství daní plynoucích do veřejných rozpočtů je provedeno za období mezi lety 2012 až 2022. Následuje graf, který hodnotí vývoj počtu obyvatel v obou státech, míru nezaměstnanosti i daňové zatížení bezdětného poplatníka. Pro umožnění provedení komparace je vývoj inkasa daně z příjmů ze závislé činnosti dán do poměru s vývojem celkového inkasa všech daní, a to v České republice i na Slovensku.

Posouzení konstrukce daně z příjmů ze závislé činnosti je další částí bakalářské práce. Postupně jsou popsány a zhodnoceny jednotlivé konstrukční prvky, které jsou shodné pro oba daňové systémy, ale uplatňovány při výpočtu zálohové daně a ročního zúčtování rozdílně. Porovnání je provedeno u stanovení základu daně, sazby daně, nezdanitelných částí základu daně, slev na dani, daňových bonusů i daňového zvýhodnění.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA DANĚ

1.1 Definice daně

Daň z příjmů fyzických osob patří mezi daně přímé, které spolu s daněmi nepřímými tvoří daňovou soustavu (Vančurová et al., 2022, s. 45-46). Daň z příjmů je povinen odvádět každý poplatník ze svých zdanitelných příjmů. Vybrané daně jsou následně přerozděleny do veřejného sektoru a jsou nenávratné (James, Nobes, 2018, s. 7, 10). Zabezpečení dostatečné výše peněžních prostředků ve veřejných rozpočtech patří mezi hlavní funkce daní. Tuto funkci označujeme jako fiskální (Vančurová et al., 2022, s. 3). Snaha o naplnění veřejných rozpočtů by ovšem neměla být na úkor zvýšení sazby daně, neboť neúměrné zdanění snižuje ochotu obyvatelstva vynaložit větší pracovní úsilí i případně nepracovat vůbec (James, Nobes, 2018, s. 49).

Požadavkem na daň je její spravedlnost. Vančurová (2021, s. 43) rozlišuje horizontální a vertikální spravedlnost. U horizontální spravedlnosti se zdůrazňuje, že fyzické osoby se stejnou hrubou mzdou by měly mít stejnou daňovou povinnost. Naopak u vertikální spravedlnosti se očekává progresivní zdanění, které je definováno tak, že fyzické osoby, které dosahují vyšší hrubé mzdy, by měly na dani odvádět více než fyzické osoby s nižšími příjmy.

1.2 Efektivní sazba daně

Efektivní sazba daně zobrazuje reálné daňové zatížení poplatníka, v našem případě zaměstnance v České i Slovenské republice. Efektivní sazba daně je vypočítána jako výsledná daňová povinnost případně daňový bonus poplatníka podělený hrubou mzdou tohoto poplatníka. Efektivní sazbu daně lze také spočítat i s pojištěním jež je povinen ze mzdy uhradit zaměstnanec. V tom případě by k výsledné dani bylo připočteno sociální a zdravotní pojištění, které hradí ze mzdy zaměstnanec a následně by byl výsledek vydělen hrubou mzdou daného zaměstnance (Široký, 2016, s. 59).

2 DAŇ Z PŘÍJMŮ ZE ZAMĚSTNÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICCE

2.1 Předmět daně

Předmět daně je úhrn peněžních a nepeněžních příjmů, kterých zaměstnanec dosahuje na základě pracovní smlouvy. Dále může zaměstnanec současně disponovat příjmy ze samostatné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu nebo ostatními příjmy. Předmětem daně jsou i příjmy dosažené ve formě směny (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2023, s. 7). Příjmy mohou být vypláceny zaměstnanci či jiné osobě jak pravidelně, tak i nepravidelně (Vybíhal, 2023, s. 298).

2.1.1 Příjmy zvyšující základ daně

Základ daně zaměstnance se dle Vybíhala (2023, s. 298) zvyšuje o rozdíl mezi částkou zaplacenou zaměstnavateli a částkou obvyklou u bytových jednotek nebo domů, které zaměstnanec obýval minimálně 2 roky před jeho pořízením.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (2023, s. 12-13) uvádí další případ, kdy dochází ke zvýšení základu daně zaměstnance. V případě, kdy má zaměstnanec v rámci výkonu pracovní činnosti i mimo ni k dispozici motorové vozidlo, je zaměstnavatel povinen přičíst k jeho měsíčnímu základu daně 1 % z ceny tohoto vozidla nebo minimálně 1 000 Kč. Využívá-li zaměstnanec dvě vozidla postupně za sebou, zvyšuje se jeho základ daně o 1 % z ceny dražšího vozidla. Další možností je využití více vozidel najednou. Tehdy se k hrubé mzdě přičte 1 % ze sumy vstupních cen dvou či více motorových vozidel, které má zaměstnanec od zaměstnavatele k dispozici. U nízkoemisního motorového vozidla zůstávají stejné podmínky jako u motorového vozidla. Pouze je snížena sazba, a to na pouhých 0,5 % (Rindová, Rohlíková, 2023, s. 55-56). Od roku 2024 je zaměstnanci k základu daně připočteno pouze 0,25 % a to v případě poskytnutí bezemisního vozidla (Finanční správa b, 2023).

2.1.2 Příjmy, které nejsou předmětem daně

Dále jsou představeny příjmy, které nejsou předmětem daně a nezvyšují základ daně zaměstnance. Jako jeden z příkladů jsou peněžní částky, které zaměstnanec získal od svého zaměstnavatele na proplacení výdajů, které zaměstnanci vznikly při pracovní cestě. Částky nesmí přesáhnout maximální hranici stanovenou zákonem. Zaměstnanec má nárok na

uhrazení výdajů spojených s jízdou, ubytováním, stravou a popřípadě i nezbytné další výdaje. Služební cesta musí být zaměstnancem vykonána na základě pracovního poměru.

Pracovní oděvy a obuv spolu s osobními ochrannými pracovními prostředky nepodléhají zdanění. Mezi příjmy ze závislé činnosti se také neřadí čisticí a dezinfekční prostředky nebo ochranné nápoje. Náklady spojené se zachováním pracovního oděvu a osobních ochranných pracovních prostředků, které zaměstnavatel proplácí zaměstnancům opět nepodléhají zdanění (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2023, s. 13).

2.1.3 Příjmy osvobozené od daně

Do základu daně se nezahrnují příjmy od daně osvobozené. Tyto příjmy jsou osvobozené do hranice stanovené zákonem a převážně se jedná o zaměstnanecké benefity. Osvobozená jsou nepeněžní plnění, která byla zaměstnanci poskytnuta na jeho vzdělání či rekvalifikaci v rámci pracovněprávního vztahu. Dále sem patří stravné a nealkoholické nápoje, které jsou zaměstnancům k dispozici při práci. Zaměstnavatel může poskytnout zaměstnanci nepeněžní plnění na rekreaci, zdravotní pomůcky či jiné prostředky, nákup knih, školku, knihovnu a mnoho dalšího. Maximální výše daru činí 2 000 Kč. Rekreace a zájezdy jsou osvobozeny do výše 20 000 Kč (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2023, s. 13).

Pro rok 2024 se částka nepeněžního plnění navyšuje na hodnotu poloviny průměrné mzdy pro daný kalendářní rok a zároveň je zrušeno osvobozené nepeněžní plnění v podobě darů (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2024, s. 20).

Šubrt et. al. (2023, s. 248) popisuje, že v roce 2023 je od daně osvobozeno v součtu 50 000 Kč, které zaměstnavatel uhradí na příspěvek na penzijní připojištění, na penzijní pojištění a důchodové pojištění či pojistné pro případ dožití nebo smrti zaměstnance. Nově ale od roku 2024 platí částka 50 000 Kč i na produkty spoření na stáří a pojištění dlouhodobé péče (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2024, s. 21).

2.2 Základ daně

Vančurová et al. (2022, s. 64) stanovuje, že základ daně poplatníka je jeho hrubá mzda neboli předmět daně snížený o příjmy, které nejsou předmětem daně a příjmy od daně osvobozené a zvýšený o další příjmy, jež předmětem daně jsou. Dále je základ daně očištěn o nezdanitelné části základu daně v rámci ročního zúčtování.

2.3 Výpočet zálohové daně

Při výpočtu zálohové daně se vychází z hrubé mzdy zaměstnance. Ta je dle Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (2023, s. 64) zaokrouhlena na stokoruny nahoru v případě, že je hrubá mzda vyšší jak 100 Kč. Pokud je nižší jak 100 Kč, je zaokrouhlena na celé koruny nahoru. Následně je použita příslušná sazba daně a vypočtena daň zaměstnance.

Při podepsaném prohlášení zaměstnavatel následně odečte od vypočtené daně slevy na dani vyjma slevy na manželku, školovného a slevy na zastavenou exekuci. Suma slev nesmí být vyšší než daňová povinnost poplatníka. Dále má poplatník nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě, které ovšem může dosahovat vyšší hodnoty, jak výsledná daň a tím vzniká poplatníkovi daňový bonus.

2.4 Sazba daně pro výpočet zálohové daně

Daň je vypočtena pomocí sazby daně. V České republice je zdanění mzdy progresivní a platí dvě sazby daně a to 15 % a 23 %. Při výpočtu měsíční mzdy je hranice pro rozlišení sazby na rok 2023 stanovena jako 4násobek průměrné mzdy. V následujícím roce je rozhodující hranice pro stanovení sazby daně redukována na 3násobek průměrné mzdy. Při překročení této hranice je zaměstnavatel povinen použít vyšší sazbu daně 23 % při výpočtu daňové povinnosti zaměstnance (Finanční správa b, 2023).

Tabulka 1 Základ daně poplatníka pro využití 23 % sazby daně

	2023 (Kč)	2024 (Kč)
Zálohová daň	161 296	131 901
Výsledná daňová povinnost	1 935 552	1 582 812

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2024, s. 388)

2.5 Slevy na dani

Slevy na dani snižují daň poplatníka. Je možné si je uplatnit jak v rámci výpočtu zálohové daně, tak při ročním zúčtování. Pro možnost uplatnění slev na dani je nutné, aby zaměstnanec učinil u zaměstnavatele prohlášení, a to v období 30 dnů od uzavření pracovněprávního poměru. Prohlášení je nezbytné podepisovat každoročně. Při trvání pracovního poměru v následujících letech podepisuje zaměstnanec prohlášení nejpozději do patnáctého dne druhého měsíce daného roku (Rindová, Rohlíková, 2023, s. 91).

Sleva se odečítá z výsledné daně, která se vypočte ze základu daně vynásobením příslušné sazby daně. Sleva na dani nemůže dosáhnout záporné hodnoty. Pokud jsou slevy na dani

vyšší než hodnota vypočtené daně, je výsledná daňová povinnost rovna nule. Měsíčně si poplatník může uplatnit slevu na poplatníka, studenta, invaliditu a na průkaz ZTP/P. Výše slev je uvedena v tabulce č. 2 Slevy na dani v České republice pro roky 2023 a 2024.

V rámci ročního zúčtování se daňová povinnost poníží o slevy uplatněné již při výpočtu zálohové mzdy a dále o slevu na manželku, za umístění dítěte a na zastavenou exekuci. V případě, že má jeden z manželů příjem do hranice 68 000 Kč, má druhý z manželů nárok na využití slevy na manžela ve výši 24 840 Kč. Pokud má manžel průkaz ZTP/P částka slevy je navýšena na 49 680 Kč (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2023, s. 54-55).

Rodiče dítěte předškolního věku si mohou uplatnit slevu ve formě školkovného neboli slevu za umístění dítěte ve výši vynaložených nákladů s umístěním dítěte v předškolním zařízení. Sleva nesmí přesáhnout stanovenou minimální mzdu pro daný rok. Na slevu má nárok pouze jeden z rodičů (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2023, s. 54-55). Slevu na zastavenou exekuci si může uplatnit poplatník ve výši 450 Kč. Podmínkou pro uplatnění je výše pohledávky, která nesmí přesáhnout částku 1 500 Kč. Tuto slevu je možné uplatnit až v rámci ročního zúčtování. Její uplatnění v rámci měsíční mzdy není možné (Finanční správa a, 2023).

Od 1. 1. 2024 nastávají změny v možnosti uplatnění slevy na manželku a sice, že tuto slevu si může uplatnit poplatník pouze v případě, kdy jeho manželka pečuje o dítě, které nedosáhlo věku 3 let. Od tohoto roku již není možné uplatnit si slevu na studenta a slevu za umístění dítěte, tedy školkovné (Finanční správa b, 2023).

Tabulka 2 Slevy na dani v České republice pro roky 2023 a 2024

	2023 měsíční výše slevy	2023 roční výše slevy	2024
Poplatník	2 570 Kč	30 840 Kč	Stejná výše
Invalidita I. a II. stupně	210 Kč	2 520 Kč	Stejná výše
Invalidita III. stupně	420 Kč	5 040 Kč	Stejná výše
ZTP/P	1 345 Kč	16 140 Kč	Stejná výše
Student	335 Kč	4 020 Kč	Zrušeno
Manželka	Nelze uplatnit	24 840 Kč (49 680 Kč s průkazem ZTP/P)	Stejná výše
Umístění dítěte	Nelze uplatnit	17 300 Kč	Zrušeno
Zastavená exekuce	Nelze uplatnit	450 Kč	Stejná výše

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2023, s. 55; Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2024, s. 67)

2.6 Daňové zvýhodnění

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě dále snižuje daňovou povinnost poplatníka po odečtení slev na dani, a to jak při výpočtu zálohové daně, tak i ročního zúčtování daně z příjmů zaměstnance. Výhodou oproti slevám na dani je, že daňové zvýhodnění nejen že snižuje daňovou povinnost, ale je poplatníkovi vyplaceno i v případě nulové daňové povinnosti. Vzniká daňový bonus, který je vyplácen, pokud jeho hodnota přesahuje 100 Kč při ročním zúčtování a suma hrubých mezd zaměstnance za dané zdaňovací období musí přesáhnout šestinásobek minimální mzdy (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2023, s. 55-56).

Zaměstnanec je povinen před uplatněním daňového zvýhodnění podepsat prohlášení a také potvrdit, že si daňové zvýhodnění neuplatňuje druhý z rodičů. Měsíčně je daňový bonus zaměstnanci vyplácen od hodnoty 50 Kč a musí opět být splněna podmínka, že minimální měsíční příjem zaměstnance musí být 8 650 Kč (Vybíhal, 2023, s. 325, 329).

Uplatnitelné částky jsou popsány v tabulce č. 3 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě v České republice v letech 2023 a 2024. Nezbytné je zmínit, že rodič dítěte s průkazem ZTP/P má nárok na daňové zvýhodnění v dvojnásobné výši (zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2023, s. 55).

Tabulka 3 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě v České republice v letech 2023 a 2024

	2023 měsíční výše daňového zvýhodnění	2023 roční výše daňového zvýhodnění	2024
1 dítě	1 267 Kč	15 204 Kč	Stejná výše
2 děti	1 860 Kč	22 320 Kč	Stejná výše
3 a více dětí	2 320 Kč	27 840 Kč	Stejná výše

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2023, s. 55; Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2024, s. 68)

2.7 Výpočet výsledné daňové povinnosti

U ročního zúčtování se jako základ daně považuje suma hrubých mezd zaměstnance za daný kalendářní rok. Do základu daně se nezahrnují příjmy, které nejsou předmětem daně, jsou od daně osvobozeny nebo jsou již zdaněny srážkovou daní. Od základu daně poplatníka jsou následně odečteny nezdanitelné části základu daně. Výsledná částka je zaokrouhlena na celé stokoruny dolů. Dále dojde vynásobením příslušné sazby daně 15 % nebo 23 % k výpočtu daňové povinnosti poplatníka. Tato daň ovšem není výsledná. Dále je možné uplatnit slevy

na dani a daňové zvýhodnění na vyživované dítě (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2023, s. 20).

Po uplynutí kalendářního roku má zaměstnanec právo do 15. února požádat svého zaměstnavatele o roční zúčtování daně z příjmů. Podmínkou ovšem je, že zaměstnanec učinil u tohoto zaměstnavatele prohlášení a neměl v jednom kalendářním měsíci více než jednoho zaměstnavatele (Vybíhal, 2023, s. 330-331).

Zaměstnanec má povinnost podat si sám daňové přiznání za uplynulé zdaňovací období, pokud pobíral v rámci jednoho měsíce mzdu od více zaměstnavatelů nebo disponuje příjmy ze samostatné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a případně i ostatními příjmy, kdy jejich úhrn přesahuje částku 20 000 Kč (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2023, s. 63).

2.8 Nezdánitelné části základu daně

Nezdánitelné části základu daně snižují základ daně poplatníka. V součtu si zaměstnanec může odečíst pouze takovou hodnotu nezdánitelných částí základu daně, která nepřesahuje jeho sumu hrubých mezd neboli základ daně. Nezdánitelné části základu daně může zaměstnavatel uplatnit v ročním zúčtování pouze v případě, že jej o to zaměstnanec požádá. V opačném případě má zaměstnanec možnost podat si sám daňové přiznání za dané zdaňovací období.

Dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (2023, s.19) si zaměstnanec může odečíst v rámci ročního zúčtování částku darů, jež věnoval institucím specializujícím se nejen na vzdělávání, vědu a výzkum či humanitární pomoc, ale také politickým stranám, složkám integrovaného záchranného systému, církvím a mnoha dalším. Minimální hodnota daru jsou 2 % základu daně poplatníka nebo 1 000 Kč. Mezi dary patří i odběr krve spolu s dárcovstvím orgánů a krvevorných buněk. Základ daně se snižuje o částku 3 000 Kč za jeden odběr krve. V případě dárcovství orgánů a krvevorných buněk je částka odpočtu ve výši 20 000 Kč (Vybíhal, 2023, s. 314). Zákon č. 128/2002 Sb., o opatřeních v oblasti daní v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaný invazí vojsk Ruské federace (2024, s. 121) dále definuje, maximální výši daru a to 30 % ze základu daně poplatníka, které je možné uplatnit v roce 2023.

Zaměstnanec má dále nárok na odpočet hodnoty úroků, avšak maximálně do výše 150 000 Kč, které zaplatil finančním institucím v rámci úvěru na bydlení. Částku odpočtu

lze rozdělit i mezi manžele rovným dílem. Stát motivuje zaměstnance k placení penzijního pojištění, penzijního připojištění nebo doplňkového penzijního spoření tím, že umožňuje odečíst si od základu daně v roce 2023 částku 24 000 Kč v součtu, na některé z výše zmíněných pojištění a spoření. V případě, že má poplatník uzavřenou smlouvu na životní pojištění, má nárok na snížení jeho základu daně maximálně o 24 000 Kč (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2023, s. 19-20). K těmto příspěvkům je v roce 2024 přidán dlouhodobý investiční produkt a navýšena částka odpočtu na 48 000 Kč (Finanční správa b, 2023). Spolu s produktem spoření na stáří je možné si odpočet ve výši 48 000 Kč uplatnit i na pojištění dlouhodobé péče (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2023, s. 27).

Základ daně lze také v roce 2023 snížit o uhrazené členské příspěvky. Výše odpočtu od základu daně se vypočte jako 1,5 % z celkového základu daně poplatníka. Horní hranice pro odpočet členských příspěvků činí 3 000 Kč. V případě, že zaměstnanec na vlastní náklady složí zkoušku rozšiřující jeho vzdělání, má nárok na snížení hodnoty jeho základu daně o částku do 10 000 Kč. Výjimku mají osoby se zdravotním postižením, kdy při lehkém zdravotním postižení částka dosahuje maximální hodnoty 13 000 Kč. U těžšího zdravotního postižení horní hranice může dosáhnout až 15 000 Kč (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2023, s. 19-20). V roce 2024 byly obě tyto nezdanitelné části základu daně zrušeny (Ministerstvo financí České republiky, 2023).

Tabulka 4 Nezdanitelné části základu daně ČR 2023 a 2024

	2023	2024
Dary	2 % - 15 % (30 %) ZD	2 % - 15 % ZD
Členské příspěvky	1,5 % ZD, max. 3 000 Kč	Zrušeno
Zkoušky rozšiřující vzdělání	Max. 10 000 Kč (13 000 Kč u lehčího postižení a 15 000 Kč u těžšího postižení)	Zrušeno
Úroky	Max. 150 000 Kč	Max. 150 000 Kč
Dlouhodobý investiční produkt	/	Max. 48 000 Kč v úhrnu
Pojištění dlouhodobé péče	/	
Penzijní připojištění se státním příspěvkem	Max. 24 000 Kč v úhrnu	
Penzijní pojištění		
Doplňkové penzijní spoření		
Soukromé životní pojištění	Max. 24 000 Kč	

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2023, s. 19-20; Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2024, s. 26-27)

2.9 Sazba daně pro výpočet výsledné daňové povinnosti

Při ročním zúčtování je z upraveného základu daně, tedy základu daně sníženého o nezdanitelné části základu daně vypočtena výsledná daňová povinnost použitím příslušné sazby daně. Při ročním zúčtování platí stejné sazby daně jako při výpočtu zálohové daně. Nižší sazba daně, tedy 15 % je uplatněna, pokud poplatníkův základ daně nepřesáhne hranici 48násobku průměrné mzdy. Průměrná mzda pro rok 2023 je ve výši 40 324 Kč (Finanční správa b, 2023). Pro rok 2024 je tato částka snížena pouze na 36násobek průměrné mzdy daného roku. V roce 2024 je průměrná mzda ve výši 43 967 Kč (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2024, s. 388).

2.10 Zdravotní pojištění

Zdravotní pojištění je příjmem zdravotních pojišťoven a slouží k úhradě zdravotní péče. Zdravotní pojištění jsou povinny odvádět osoby s trvalým pobytem na území tohoto státu a případně i ty osoby, které v České republice uzavřely pracovní poměr. Do rozpočtů zdravotních pojišťoven jsou povinni odvádět zdravotní pojištění fyzické osoby bez ohledu na to, zda mají nebo nemají zdanitelné příjmy. Dalšími plátcí jsou zaměstnavatelé a stát. Platba pojistného u zaměstnanců je rozdělena mezi zaměstnavatele a zaměstnance a to tak, že zaměstnanci je ze mzdy odečtena pouze 1/3 tohoto pojištění. Zbylé 2/3 je povinen odvést zaměstnavatel (Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, 2023, s. 4-7, 11).

Výše zdravotního pojištění zaměstnavatel vypočte zaměstnanci z vyměřovacího základu, kterým je hrubá mzda zaměstnance. Do sumy příjmů, ze kterých se následně vypočte odvod zdravotního pojištění zaměstnance, se nezahrnuje náhrada škody, odstupné či jiné odměny a věrnostní přídavek horníků. Zaměstnavatel má právo vyplatit zaměstnanci v tíživé životní situaci částku, která opět nepodléhá odvodům pojistného (Zákon č. 592/1992 b., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, 2023, s. 321-322).

Sazba tohoto pojištění je 13,5 % z toho 4,5 % je zaměstnanci odečteno ze mzdy a 9 % hradí zaměstnavatel ze svých vlastních nákladů. Sazba je vypočtena z vyměřovacího základu. V případě, že zaměstnanec nedosáhne na minimální vyměřovací základ, kterým je minimální mzda, je povinen zbytek uhradit ze svého, případně může být uhrazeno ze mzdy u druhého zaměstnavatele. Vypočtená výše pojistného je následně zaokrouhlena na celé koruny nahoru (Zákon č. 592/1992 b., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, 2023, s. 321-322).

Zvýšením minimální mzdy na 18 900 Kč pro rok 2024 se zvyšuje i minimální vyměřovací základ a to z 17 300 Kč na 18 900 Kč. Sazby zdravotní pojištění zůstávají na rozdíl od pojištění sociálního bez změny (ČSOB, 2024).

2.11 Sociální pojištění

Systém sociálního pojištění je v České republice rozdělen na pojistné na důchodové pojištění, nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Pojistné je povinen do státního rozpočtu odvádět zaměstnavatel i zaměstnanec. Odvody na sociálním pojištění tvoří největší část celkových příjmů státního rozpočtu naší republiky. Zaměstnavatel je povinen z vyměřovacího základu zaměstnance tedy jeho základu daně odvést v součtu 24,8 %. Tuto částku je možné rozdělit do tří částí jimiž jsou důchodové pojištění, na které se odvádí 21,5 %, dále nemocenské pojištění 2,1 % a jako poslední státní politika zaměstnanosti, která činí 1,2 %. Zaměstnanci je ze mzdy strženo pouze 6,5 % a to na důchodové pojištění. V součtu je tedy odvedeno celkem 31,3 % za daný kalendářní měsíc, kdy zaměstnanec je zaměstnaný a vykonává pracovní činnost. Sociální pojištění lze odvést v roce 2023 maximálně z částky 1 935 552 Kč. Tato částka je vypočtena jako 48násobek průměrné mzdy v České republice pro daný kalendářní rok a tento 48násobek je nutné vždy zaokrouhlit na koruny nahoru (Vybíhal, 2023, s. 172-173, 181).

V roce 2024 je navýšen maximální vyměřovací základ a to na 2 110 416 Kč. Opět je tato částka vypočítána jako 48násobek průměrné mzdy. Ta je pro rok 2024 zvýšena na 43 967 Kč (Česká správa sociálního zabezpečení, 2023).

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (2024, s. 9-11) uvádí změnu v sazbě sociálního pojištění, které u zaměstnance od roku 2024 činí 7,1 %. Navýšení o 0,6 % je zapříčiněno tím, že zaměstnanec je nově povinen podílet se na platbě nemocenského pojištění. Dosavadní výše 6,5 % byla použita pouze na pojištění důchodové.

3 DAŇ Z PŘÍJMŮ ZE ZAMĚSTNÁNÍ NA SLOVENSKU

Zdanění příjmů ze závislé činnosti v České republice a na Slovensku má mnoho společného. V některých konstrukčních prvcích ovšem existují rozdíly, které jsou v následujících kapitolách představeny.

3.1 Předmět daně

Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů (2023, s. 9) uvádí, že příjmy ze zaměstnání spadají spolu s příjmy sportovců, likvidátorů, členů družstev i společníků v s.r.o. nebo komanditistů k.s. do kategorie příjmů ze závislé činnosti. Dále i příjmy ústavních činitelů, úředníků a odsouzených trestanců ve vazbě. Na rozdíl od České republiky zde náleží i příjmy, které plynou studentům v rámci přípravy na jejich budoucí povolání (Cingelová, 2023, s. 216-219).

3.1.1 Příjmy zvyšující základ daně

Zaměstnavatel je povinen zvýšit základ daně každému zaměstnanci, kterému propůjčí automobil k vlastnímu užití. Toto zvýšení probíhá pouze v následujících osmi letech a to následovně. V prvním roce je k základu daně připočteno 1 % z ceny vozidla. V následujících letech je nutné vždy k 1. 1. daného roku snížit cenu vozidla, ze které je jednocentní sazba počítána o 12,5 %. Naopak je ale nezbytné cenu vozidla zvýšit o technické zhodnocení, které je na automobilu provedeno (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů, 2023, s. 9-10).

K základu daně se připočte tržní cena akcie snižená o garantovanou cenu společnosti v rámci opce a dále snižená o pořizovací cenu. Zaměstnanec je povinen odvést daň z výher, které získal v rámci soutěže, kterou pořádá zaměstnavatel. Tato výhra se vztahuje i na rodinné příslušníky zaměstnance. Výhry jsou osvobozeny do částky 350 € (Cingelová, 2023, s. 216-217).

3.1.2 Příjmy, které nejsou předmětem daně

Mezi příjmy, které nejsou předmětem daně patří cestovní náhrady, nepeněžní příspěvky na osobní ochranné pracovní prostředky a pracovní oblečení, přijaté zálohy od zaměstnavatele a další příjmy.

3.1.3 Příjmy od daně osvobozené

Stravné, vzdělání zaměstnanců, nealkoholické nápoje na pracovišti, náhrady příjmů při pracovní neschopnosti, uhrazené sociální a zdravotní pojištění za zaměstnance spolu s využíváním předškolních či jiných zařízení, které poskytuje zaměstnavatel, patří mezi osvobozené příjmy. Zaměstnavatel může dále finančně podpořit zaměstnance, kteří využívají pronájem bytové jednotky, která je podporovaná ze strany státu. Zaměstnanci v zemědělské výrobě mohou bezplatně obdržet výrobky z této činnosti do výše 200 € (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů, 2023, s. 10).

Na Slovensku má zaměstnanec nárok na příspěvek od zaměstnavatele v maximální výši 275 € na rekreaci a tělovýchovnou činnost dítěte zaměstnance. Příspěvek může pokrýt maximálně 55 % výdajů zaměstnance. Zaměstnanec má právo na poukaz na rekreaci až po odpracování minimálně 2 let u daného zaměstnavatele (Finančná správa: Slovenská republika a, © 2013).

3.2 Základ daně

Základem daně jsou příjmy ze závislé činnosti snížené o zaplacené zdravotní a sociální pojištění zaměstnance. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů (2023, s. 10) dále definuje, že se jedná pouze o příjmy zdanitelné, tedy příjmy, které jsou předmětem daně a nejsou od daně osvobozeny.

3.3 Výpočet zálohové daně

Při výpočtu zálohové daně zaměstnance vychází zaměstnavatel z hrubé mzdy zaměstnance za daný kalendářní měsíc. Hrubou mzdu zaměstnance je nutné ponížít o odvody na sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnancem. Odečtením vzniká dílčí základ daně zaměstnance. Od tohoto dílčího základu daně je následně možné odečíst nezdanitelnou část základu daně na poplatníka. Po snížení o nezdanitelnou část je proveden výpočet daně vynásobením příslušné sazby daně 19 % nebo 25 %. Následně je možné zálohovou daň snížit o daňový bonus na vyživované dítě (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů, 2023, s. 47). Nezdanitelnou část základu daně na poplatníka může zaměstnavatel odečíst od základu daně zaměstnance u měsíční mzdy pouze v případě, že u něj zaměstnanec má podepsané prohlášení k dani z příjmů fyzických osob (Kolembus, 2023, s. 59).

3.4 Sazba daně

Na Slovensku je stejně jako v České republice progresivní sazba daně. Sazba daně 19 % se použije na základ daně 3 453,78 € měsíčně. Na základ daně vyšší, než je tato hranice pro rok 2023, je nutno použít vyšší sazbu daně a to 25 % (Kolembus, 2023, s. 76). V roce 2024 je hranice pro 25 % daň na úrovni 3 961,5 € (Solíková, 2023).

3.5 Daňový bonus

Daňové bonusy patří mezi další možnost optimalizace daňové povinnosti zaměstnance. Daňový bonus na vyživované děti je možné uplatnit měsíčně při výplatě čisté mzdy i při ročním zúčtování. Částka daňového bonusu je odečtena od daně. Druhým daňovým bonusem, který je možné si uplatnit jsou zaplacené úroky z úvěru na bydlení. Tento daňový bonus si poplatník uplatní v rámci ročního zúčtování až po uplatnění daňového bonusu na dítě.

3.5.1 Daňový bonus na vyživované dítě

Zaměstnanec má nárok až na 140 €, pokud jeho dítě nedovršilo 18 let věku. V případě, že dítě je již plnoleté, může si zaměstnanec uplatnit daňový bonus pouze do výše 50 €. Tyto výše zmíněné částky jsou měsíční. Výše daňového bonusu na vyživované dítě je omezena základem daně poplatníka. Zaměstnanec si může uplatnit pouze 20 % ze základu daně na 1 dítě, 27 % na 2 děti, 34 % na 3 děti, 41 % na 4 děti, 48 % na 5 dětí a 55 % na 6 a více dětí. Daňový bonus lze uplatnit maximálně do výše uvedeného procenta základu daně (Cingelová, 2023, s. 237-238).

3.5.2 Daňový bonus na zaplacené úroky

Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů (2023, s. 46-47) uvádí, že na daňový bonus na zaplacené úroky má nárok poplatník, který je plnoletý, ale nedovršil 36 let věku. Úvěr musí mít splatnost 5 až 30 let a jeho maximální výše nesmí překročit hranici 50 000 €. Průměrná mzda zaměstnance nesmí pro uplatnění tohoto bonusu překročit předcházející kalendářní rok před uplatněním bonusu 1,3násobek průměrné mzdy Slovenské republiky. V roce 2024 je hranice 50 000 € zrušena a 1,3násobek ke navýšení na 1,6násobek průměrné mzdy pro daný rok (Úplné znenie zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, 2024).

V rámci ročního zúčtování je možné odečíst od výsledné daně snížené o daňový bonus na dítě maximálně 50 % zaplacených úroků za daný kalendářní rok. Tato částka nesmí být vyšší

jak 400 €. Daňový bonus je možné uplatnit pouze na jednu smlouvu o úvěru na bydlení a nárok má pouze jeden z manželů v případě, že smlouvu uzavřeli společně. Daňový bonus lze uplatnit maximálně do výše daně, která byla zaměstnanci vyměřena v rámci ročního zúčtování. V případě, že daňový bonus přesahuje daňovou povinnost zaměstnance, je daňový bonus na žádost zaměstnance vyplacen zaměstnavatelem po provedení ročního zúčtování (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů, 2023, s. 46-47). Pro rok 2024 je částka 400 € navýšena na 1 200 € za rok (Úplné znenie zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, 2024).

3.6 Výpočet výsledné daňové povinnosti

Při ročním zúčtování se jako základ daně pro výpočet výsledné daňové povinnosti považuje suma hrubých mezd zaměstnance za daný kalendářní rok. Do základu daně se nezahrnují příjmy, které jsou osvobozeny od daně, příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou nebo vůbec předmětem daně nejsou. Od sumy hrubých mezd jsou následně odečteny zaměstnancem zaplacené povinné odvody na sociální a zdravotní pojištění. Výsledkem je základ daně zaměstnance, který je následně snížen o nezdanitelné části základu daně na poplatníka, na příspěvky na doplňkové důchodové spoření a na manželku poplatníka. Výsledkem je zdanitelná mzda, která je vynásobena příslušnou sazbou daně 19 % nebo 25 %. Daň nejprve zaměstnavatel v rámci ročního zúčtování poníží o daňový bonus na dítě, následně je možné odečíst daňový bonus na zaplacené úroky z úvěru na bydlení (Daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby, © 2013).

Dle Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů (2023, s. 44-45, 56) jsou všechny výpočty zaokrouhleny na dvě desetinná místa. Dále je důležité zmínit, že minimální výše vyměřené daně musí být za kalendářní rok 17 €. O roční zúčtování může zaměstnanec požádat svého zaměstnavatele v případě, že pobíral mzdu pouze od jednoho zaměstnavatele nebo od více zaměstnavatelů za sebou. Podmínkou je, že nesmí mít příjem od více zaměstnavatelů v jednom měsíci. Žádost o roční zúčtování je zaměstnancem podávána do 15. února. Nedoplatek na dani je zaměstnanci strhnut ze mzdy v následujícím měsíci pouze v případě přesáhnutí 5 € (Cingelová, 2023, s. 256, 259).

3.7 Sazba daně pro roční zúčtování

Nižší sazba daně a to 19 % se uplatňuje u zaměstnanců jejichž základ daně snížený o nezdanitelné části nepřesáhne 176,8násobek životního minima pro daný kalendářní rok.

V roce 2023 je to částka 41 445,46 €. Při překročení této hranice je zaměstnavatel povinen strhnout zaměstnanci daň ve výši 25 % základu daně zaměstnance (Kolembus, 2023, s. 76). V roce 2024 je hranice pro 25 % daň na hodnotě 47 537,98 € (Solíková, 2023).

3.8 Nezdánitelné části základu daně

Nezdánitelné části základu daně se dělí na nezdánitelnou část na poplatníka, nezdánitelnou část na manželku poplatníka a nezdánitelnou část na příspěvky na doplňkové důchodové spoření. Nezdánitelné části základu daně jsou odečteny od základu daně poplatníka a nesmí svou výší přesáhnout základ daně poplatníka. Nezdánitelnou část na poplatníka lze uplatnit v rámci měsíční mzdy i při ročním zúčtování. Zbylé nezdánitelné části základu daně je možné uplatnit pouze v rámci ročního zúčtování nebo v daňovém přiznání, které je prováděno po skončení kalendářního roku (Kolembus, 2023, s. 59).

3.8.1 Nezdánitelná část základu daně na poplatníka

Cingelová (2023, s. 229-230) uvádí, že při uplatnění nezdánitelné části na poplatníka v rámci ročního zúčtování je důležitá hranice 92,8násobku životního minima pro daný rok. Životní minimum pro rok 2023 činí celkem 234,42 €. V roce 2023 je 92,8násobek životního minima roven 21 754,18 €. V případě, že má zaměstnanec základ daně nižší, než je výše zmíněná hranice, je nezdánitelná část na poplatníka rovna 21násobku životního minima, tedy 4 922,82 € (Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů, 2023, s. 14-15). Pro rok 2024 je životní minimum Slovenské republiky navýšeno na 268,88 € a hranice 92,8násobku je tedy 24 952,06 €. Při nepřekročení této hranice je v rámci ročního zúčtování základ daně zaměstnance snížen o částku 5 646,48 € (Solíková, 2023).

Tabulka 5 Nezdánitelná část základu daně na poplatníka při nepřekročení hranice 92,8násobku životního minima

	92,8násobek životního minima	Nezdánitelná část při nepřekročení hranice
2023	21 754,18 €	4 922,82 €
2024	24 952,06 €	5 646,48 €

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Cingelová, 2023, s. 230; Solíková, 2023)

Pokud základ daně zaměstnance za kalendářní rok přesahuje 92,8násobek životního minima pro Slovenskou republiku, je částka odpočtu vypočtena jako 44,2násobek životního minima snížený o jednu čtvrtinu základu daně zaměstnance (Kolembus, 2023, s. 60). Pro rok 2023 je 44,2násobek životního minima roven 10 361,36 € a v roce 2024 je to 11 884,50 € (Finančná správa: Slovenská republika b, © 2013).

Tabulka 6 Nezdánitelná část základu daně na poplatníka při překročení hranice 92,8násobku životního minima

	92,8násobek životního minima	Nezdánitelná část při překročení hranice
2023	21 754,18 €	10 361,36 € – ¼ ZD
2024	24 952,06 €	11 884,5 € – ¼ ZD

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Kolembus, 2023, s. 60; Finanční správa: Slovenská republika b, © 2013)

3.8.2 Nezdánitelná část základu daně na manželku

Pro nezdánitelnou část na manželku platí hraniční hodnota 176,8násobku životního minima. Pokud zaměstnanec má za daný rok základ daně nižší nebo rovno 176,8násobku životního minima, které se rovná částce 41 445,45 € tak platí 3 možnosti. Manželka nedisponuje žádným příjmem a zaměstnanec si uplatní 19,2násobek životního minima. V druhém případě má manželka příjmy nižší jak 19,2násobek životního minima a poplatník si může od základu daně odečíst rozdíl mezi 19,2násobkem životního minima a čistým příjmem manželky. Poslední případ nastává, když manželka dosahuje příjmu vyššího, než je 4 500,86 €, tedy 19,2násobek životního minima a poplatník nemá právo na uplatnění nezdánitelné části na manželku (Kolembus, 2023, s. 61-62). V roce 2024 navýšením životního minima došlo i ke zvýšení 19,2násobku životního minima na 5 162,50 € (Solíková, 2023).

Tabulka 7 Nezdánitelná část na manželku se ZD zaměstnance do 176,8násobku životního minima

		Výše roční nezdánitelné části
2023	Manželka nemá příjem	4 500,86 €
	Manželka má příjem menší než 4 500,86 €	4 500,86 € – příjem manželky
	Manželka má příjem větší než 4 500,86 €	0 €
2024	Manželka nemá příjem	5 162,50 €
	Manželka má příjem menší než 5 162,50 €	5 162,50 € – příjem manželky
	Manželka má příjem větší než 5 162,50 €	0 €

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Kolembus, 2023, s. 61-62; Solíková, 2023)

V případě, že poplatník přesáhne úhrnem základu daně hodnotu 176,8násobku životního minima, nastávají pouze dvě možnosti uplatnění nezdánitelné části na manželku. V případě, že manželka poplatníka nemá žádný příjem, je nezdánitelná část základu daně na manželku rovna 63,4násobku životního minima sníženého o ¼ základu daně zaměstnance. Pokud manželka má příjem, je výpočet stejný jako v případě, kdy by příjem neměla. Pouze je nutné nezdánitelnou část ještě snížit o příjem manželky (Kolembus, 2023, s. 62). V roce 2023 je

63,4násobek životního minima roven částce 14 862,23 € (Agentúra JASPIS, © 2014-2024). V roce 2024 je to 17 046,99 € (Růžičková Kubišová, 2023).

Tabulka 8 Nezdánitelná část na manželku se ZD zaměstnance nad 176,8násobku životního minima

		Výše roční nezdanitelné části
2023	Manželka nemá příjem	14 862,23 € – ¼ ZD zaměstnance
	Manželka má příjem	14 862,23 € – ¼ ZD zaměstnance – příjem manželky
2024	Manželka nemá příjem	17 046,99 € – ¼ ZD zaměstnance
	Manželka má příjem	17 046,99 € – ¼ ZD zaměstnance – příjem manželky

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Kolembus, 2023, s. 62; Agentúra JASPIS, © 2014-2024; Růžičková Kubišová, 2023)

3.8.3 Nezdánitelná část na doplňkové důchodové spoření

Poslední nezdanitelnou částí je nezdanitelná část na doplňkové důchodové spoření. Zaměstnanec má nárok na odpočet maximálně ve výši 180 € za daný kalendářní rok. Tuto nezdanitelnou část nelze uplatnit při výpočtu čisté mzdy. Datum uzavření smlouvy musí být nejdříve k 1. 1. 2014. Zaměstnanec je povinen si sám v rámci daňového přiznání v případě předčasné výplaty tohoto spoření zvýšit v následujících třech letech základ daně o částky, o které si snížil základ daně v předchozích letech. Zvýšení základu daně je nutné provést buďto jednou sumou nebo libovolně rozpočítat, avšak maximálně do doby tří let od předčasného výběru doplňkového důchodového spoření (Cingelová, 2023, s. 235-236).

3.9 Zdravotní pojištění

Zdravotní pojištění je na Slovensku stejně jako v České republice příjmem zdravotních pojišťoven a je z něj hrazena zdravotní péče. Plátcí zdravotního pojištění jsou zaměstnanci, zaměstnavatelé, osoby samostatně výdělečně činné, stát a plátcí dividend (Prušíková, 2023, s. 103).

Zdravotní pojištění je povinen z hrubé mzdy zaměstnance vypočítat a odvést zaměstnavatel za každý odpracovaný kalendářní měsíc. Sazba zdravotního pojištění je 4 % z hrubé mzdy zaměstnance. Vyměřovacím základem zaměstnance pro platby zdravotního pojištění je hrubá mzda. Zaměstnavatel odvede z hrubé mzdy zaměstnance 10 % na jeho zdravotní pojištění. Obě sazby jsou sníženy na polovinu v případě, že se jedná o zaměstnance se zdravotním postižením. V tom případě by zaměstnanec odvedl pouze 2 % z vyměřovacího základu a zaměstnavatel 5 % z vyměřovacího základu zaměstnance (Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení, 2023, s. 502).

Minimálním vyměřovacím základem je životní minimum pro daný rok. Pro rok 2023 se jedná o částku 234,42 € měsíčně a 2 813, 04 € ročně. V součtu zdravotního pojištění, které odvádí zaměstnanec i zaměstnavatel je nutno odvést minimálně 393,82 € za kalendářní rok. Měsíčně tato částka vychází 32,81 €. Nesmíme opomenout zaokrouhlení, a to v případě vyměřovacího základu na zdravotní pojištění je na dvě desetinná místa dolů (Cingelová, 2023, s. 112-113).

Pro rok 2024 vzrostla sazba zdravotního pojištění, kterou hradí zaměstnavatel na 11 %. U zdravotně postižených to je pouze 5,5 %. Dále zvýšením životního minima na 268,88 € se zvýší i minimální souhrnný odvod zdravotního pojištění, které platí jak zaměstnanec, tak zaměstnavatel na 40,32 € měsíčně, roční částka je 483,98 € (Ďuriš, 2023).

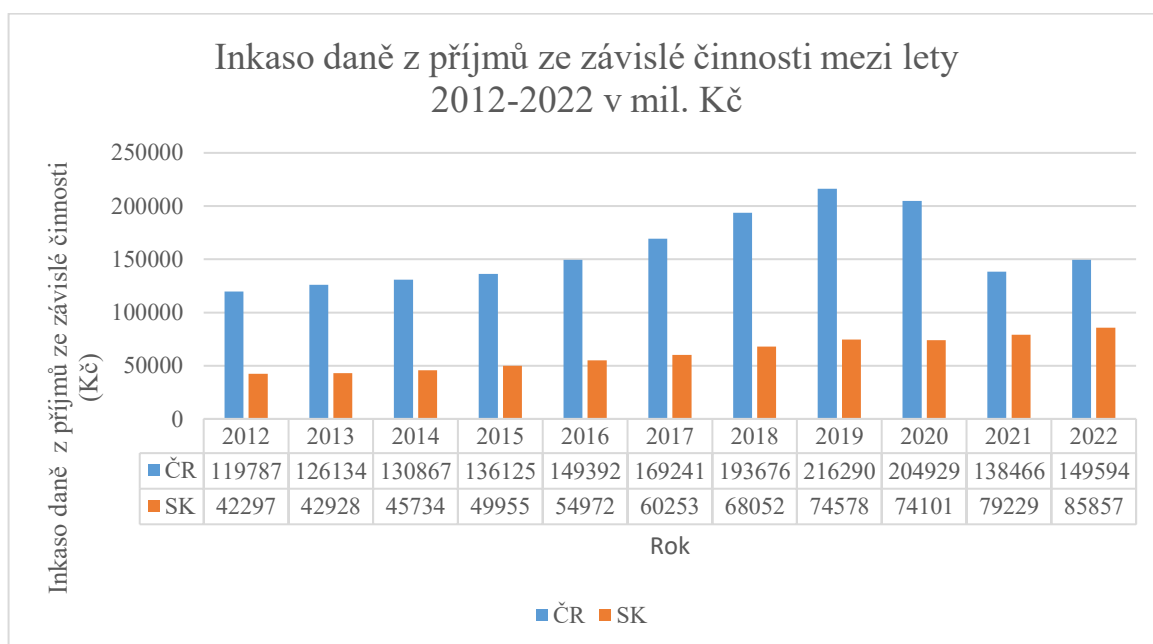
3.10 Sociální pojištění

Zaměstnanec je povinen ze své hrubé mzdy odvést každý měsíc 1,40 % na nemocenské pojištění, 3 % na invalidní pojištění, 4 % na důchodové pojištění a 1 % na pojištění v nezaměstnanosti. Dohromady zaměstnanec odvádí 9,4 % každý kalendářní měsíc. Zaměstnavatel je povinen za každého zaměstnance odvést na sociálním pojištění celkem 25,2 %. Ty jsou rozděleny následovně a to 1,40 % na nemocenské pojištění, 3 % na invalidní pojištění, 14 % na důchodové pojištění, 1 % na pojištění v nezaměstnanosti, 0,8 % na úrazové pojištění, 0,25 % na garanční pojištění a 4,75 % do rezervního fondu solidarity (Ďuriš, 2023). V Případě, že zaměstnavatel je plátcem pojistného na financování podpory, tak na pojištění v nezaměstnanosti odvádí pouze 0,5 % a zbylých 0,5 % na uvedené pojištění na financování podpory. Sociální pojištění nelze na Slovensku počítat jako jednu sumu, ale je nutné jednotlivé části sociálního pojištění vypočítat zvlášť a zaokrouhlit na dvě desetinná místa dolů. Následné sečtení všech částek je výsledná celková částka sociálního pojištění (Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, 2023, s. 61-63).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

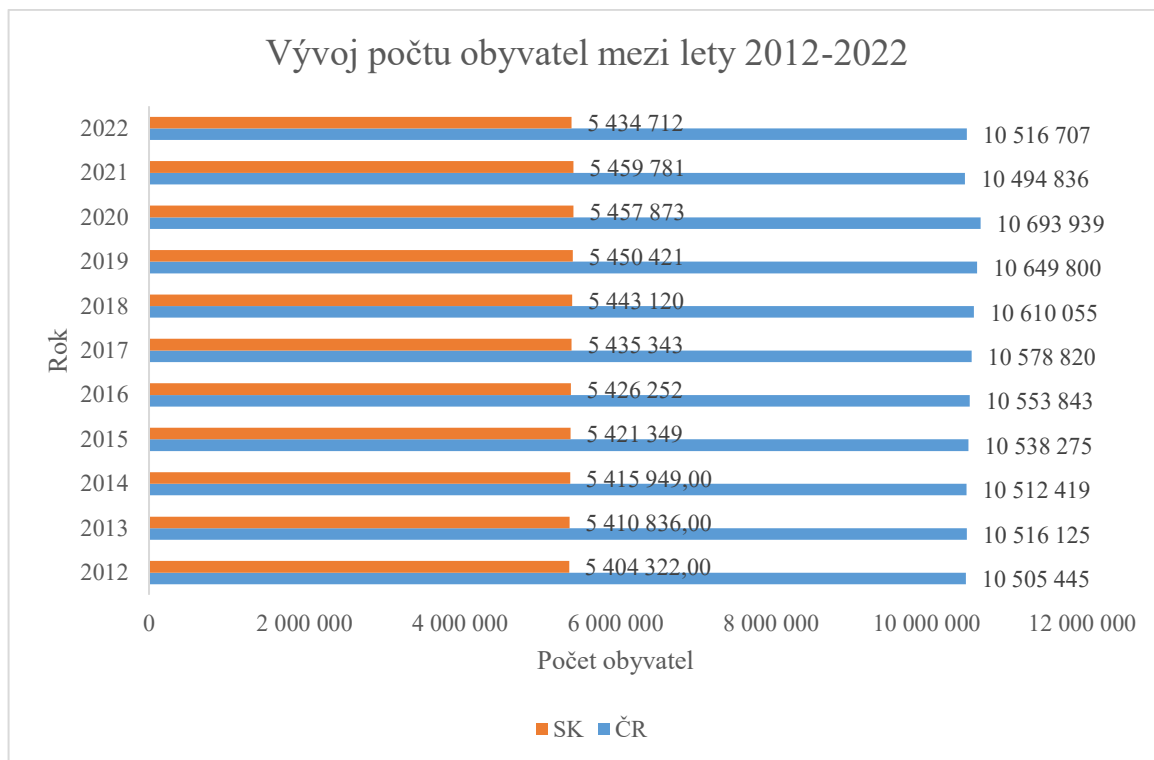
4 VÝVOJ INKASA DANĚ Z PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI

Graf číslo 1 Inkaso daně z příjmů ze závislé činnosti zobrazuje vývoj daní plynoucích do veřejných rozpočtů za sledované roky 2012 až 2022. Z grafu inkasa daně z příjmů vyplývá, že do státního rozpočtu i do rozpočtů obcí a krajů České republiky plyne více zdrojů ze zdanění příjmů ze závislé činnosti, než je tomu na Slovensku. Pro umožnění porovnání byly částky vybrané finančními úřady na Slovensku přepočteny na koruny české. Pro přepočet byl použit jednotný kurz 23,97 Kč/EUR (Finanční zpravodaj 1/2024, 2024).

Obrázek 1 Inkaso daně z příjmů ze závislé činnosti mezi lety 2012-2022 v mil. Kč
(Zdroj: Výročné správy FS; Finanční správa ČR, vlastní zpracování)

Důvodem difference mezi množstvím daní, které plynou do veřejných rozpočtů je rozdílný počet obyvatel v obou státech, který je v České republice v roce 2022 celkem 10 516 707 a na Slovensku 5 434 712. Mezi sledovanými lety nedošlo k výrazným změnám v počtu obyvatel v obou státech. Hodnoty zobrazuje graf číslo 2 Vývoj počtu obyvatel mezi lety 2012 a 2022.

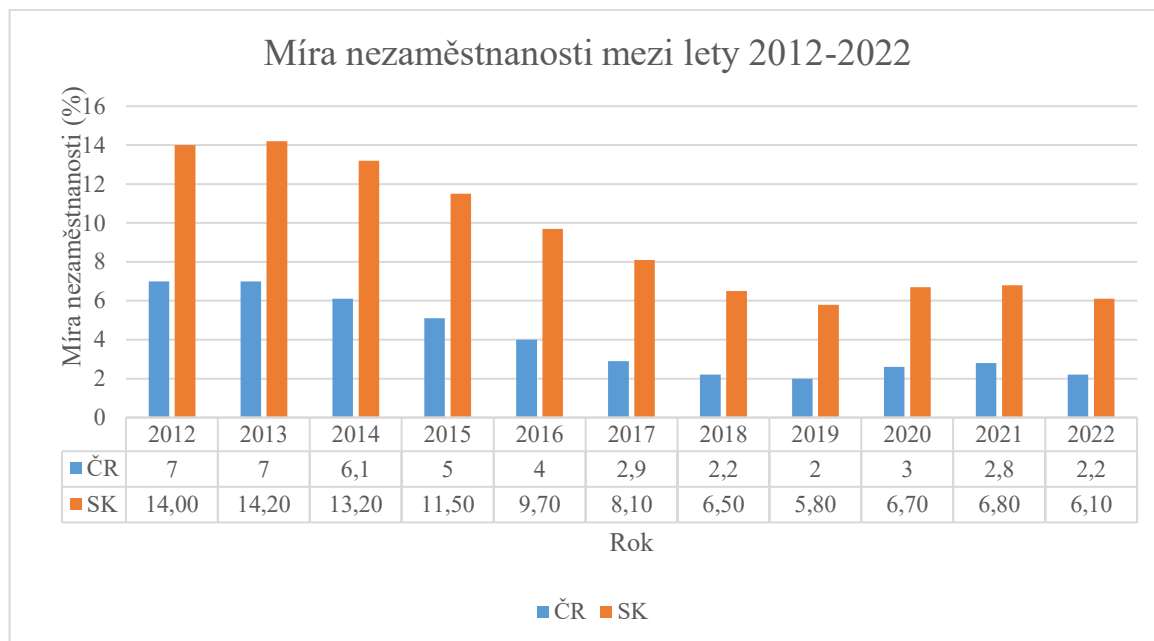

Obrázek 2 Vývoj počtu obyvatel 2012-2022

(Zdroj: EUROSTAT, vlastní zpracování)

Na inkaso daně z příjmů může mít vliv i míra nezaměstnanosti, jejíž vývoj je zaznamenán na grafu číslo 3 Míra nezaměstnanosti mezi lety 2012 až 2022. V letech 2012 a 2013 je v České republice míra nezaměstnanosti na stejné hodnotě a to 7. Na Slovensku je v roce 2013 zaznamenán menší nárůst. Mezi lety 2014 a 2019 má celková nezaměstnanost v obou státech klesající tendenci, která má pozitivní vliv na vývoj inkasa daní z příjmů ze závislé činnosti. V roce 2020 z důvodu pandemie Covid-19 nezaměstnanost v České republice i na Slovensku roste. Růst trvá na Slovensku do roku 2021. V roce 2022 je nezaměstnanost opět klesající. V České republice má nezaměstnanost klesající tendenci již od roku 2021.

Obrázek 3 Míra nezaměstnanosti mezi lety 2012-2022

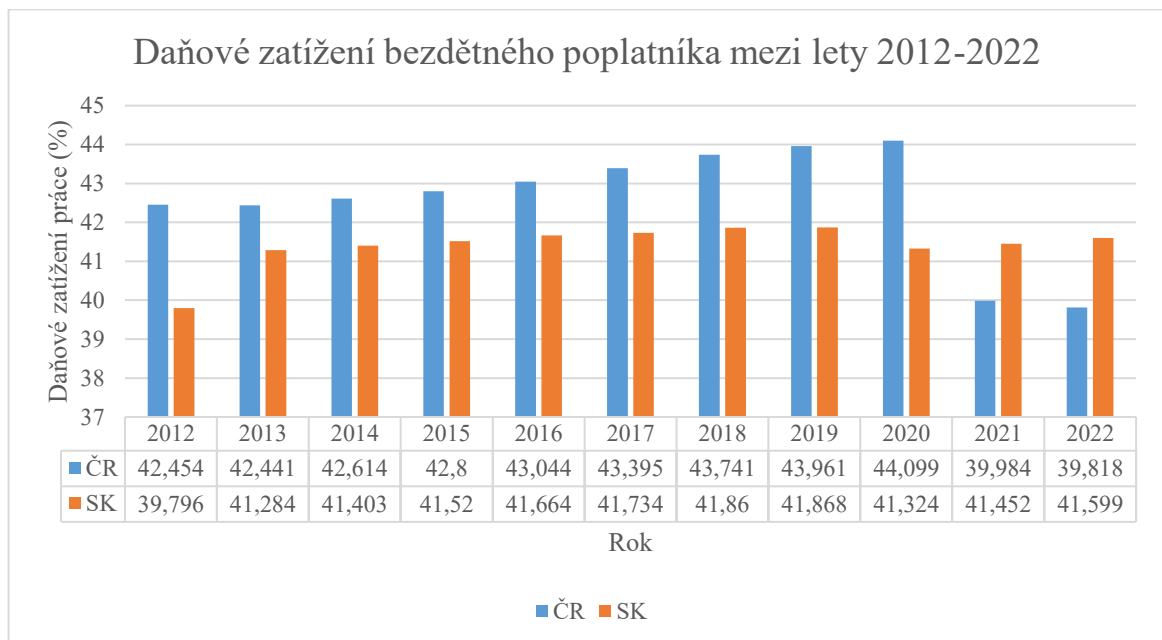
(Zdroj: EUROSTAT, vlastní zpracování)

Dle výsledku OECD zaznamenalo daňové zatížení poplatníka v České republice mezi lety 2012 a 2013 menší pokles. Od roku 2013 až do roku 2020 je tendence opět rostoucí. Přes stejný počet obyvatel, roste množství daní, které plynou do veřejných rozpočtů a příčinou je právě růst daňového zatížení. Výjimku ovšem nelze přehlédnout u České republiky, kdy v roce 2021 zákonodárci přistoupili ke zrušení superhrubé mzdy. Tato změna v zákonech o daních z příjmů uškodila státnímu rozpočtu i rozpočtu obcí a krajů, neboť pokles daňového zatížení a s ním i množství vybraných daní od roku 2021 klesl.

Nově od roku 2021 se základ daně nezvyšuje o sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem za zaměstnance a tím pádem, je sazba daně uplatněná na nižší základ daně. Toto zapříčinilo pokles ve výběru daní i přesto, že na vyšší příjmové skupiny byla zároveň uvalena daň 23 %. Dříve platila jednotná sazba daně 15 %. Nyní je v České republice i na Slovensku progresivní sazba daně (Mynarčíková, 2021). Graf číslo 4 znázorňuje daňové zatížení bezdětného poplatníka mezi lety 2012 až 2022.

Na Slovensku je daňové zatížení poplatníka rostoucí mezi lety 2012 až 2019. V roce 2020 se ovšem daňové zatížení poplatníka snížilo. Ve stejném roce vešla v platnost novela zákona o dani z příjmu a v sociálním balíčku došlo ke změně ve výpočtu nezdanitelné části základu daně na poplatníka, čímž došlo i k navýšení této částky (Pukalovič, 2019). Tato změna zapříčinila vyšší snížení základu daně, ze kterého je výsledná daň počítána, což

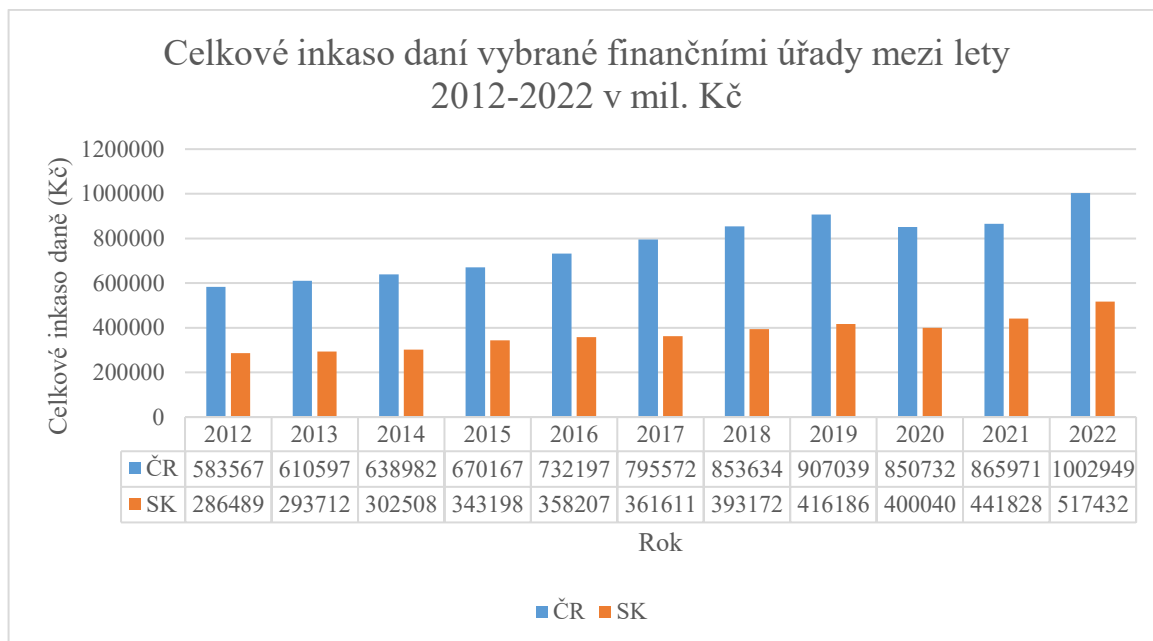
pravděpodobně spolu s dalšími změnami v rámci novely mohlo vést ke snížení daňového zatížení poplatníka. Od roku 2021 je daňové zatížení opět na vzestupu.

Obrázek 4 Daňové zatížení bezdětného poplatníka mezi lety 2012-2022

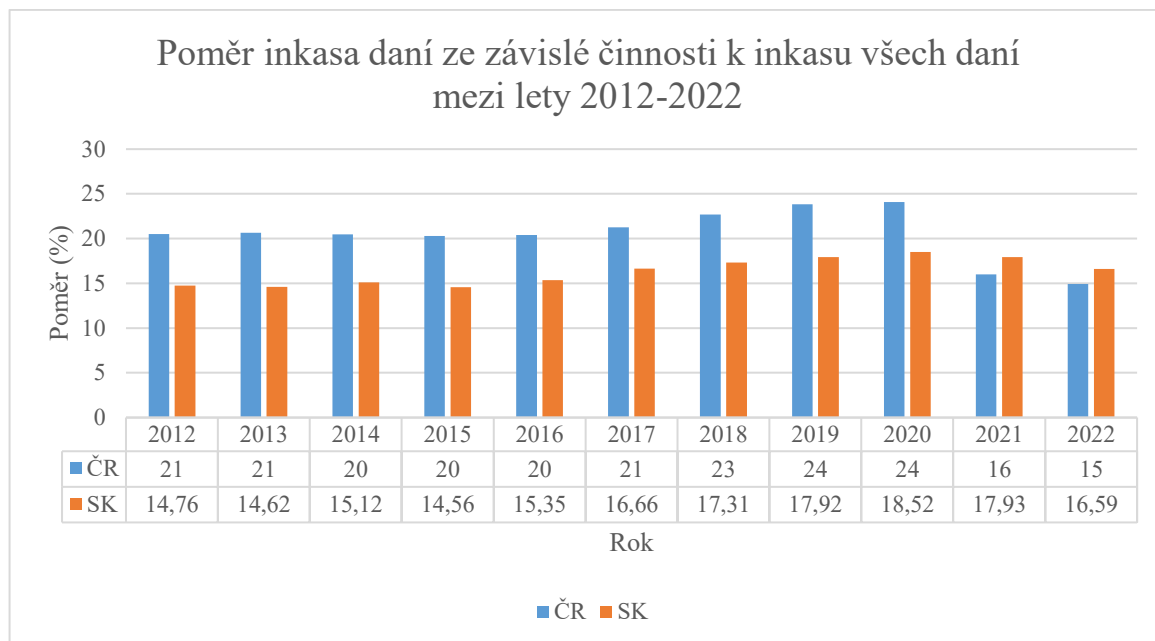
(Zdroj: OECD, vlastní zpracování)

Celkové inkaso daní vybrané finančními úřady v České republice a na Slovensku je znázorněno v grafu 5. Pro umožnění porovnání jsou částky pro Slovenskou republiku přepočítány z eur na koruny. Na grafickém zobrazení je vidět v roce 2020 pokles odůvodněný Covidem-19 na Slovensku i v České republice. V případě, že by pandemie Covid-19 a s ní související ekonomická krize nenastala, byl by vývoj inkasa všech daní lineární. Od roku 2021 je celkové inkaso daní na vzestupu v obou státech.

Obrázek 5 Celkové inkaso daní vybrané finančními úřady mezi lety 2012-2022 v mil. Kč
(Zdroj: Výročné správy FS; Finanční správa ČR, vlastní zpracování)

Pro správné porovnání vývoje inkasa daně z příjmů ze závislé činnosti je nutné jej zohlednit v rámci inkasa všech daní v daňovém systému České republiky i Slovenska. Graf 6 zobrazuje poměr inkasa daně z příjmu ze závislé činnosti a inkasa všech daní. V České republice je vyšší poměr mezi lety 2012 a 2020. Od roku 2021 nastává změna z důvodu zrušení superhrubé mzdy v České republice. Výsledek z grafu 6 značí o důležitosti jednotlivých konstrukčních prvků, které se při výpočtu zálohové daně a ročního zúčtování využívají. Hlavní rozdíly mezi konstrukčními prvky v obou státech jsou v bakalářské práci dále popsány.

Obrázek 6 Poměr inkasa daní ze závislé činnosti k inkasu všech daní mezi lety 2012-2022

(Zdroj: Výročné správy FS; Finanční správa ČR, vlastní zpracování)

5 POSOUZENÍ KONSTRUKCE DANĚ

Konstrukční prvky daně spolu se sazbou daně ovlivňují množství daní vybraných do veřejných rozpočtů a následně rozdělených dle rozpočtového určení daní. Proto je zabývání se konstrukcí daní důležité téma.

5.1 Stanovení základu daně

Oba státy se rozcházejí již při stanovení základu daně poplatníka. Český zákon o daních z příjmů za základ daně považují již hrubou mzdu. Naopak je tomu ale na Slovensku, kdy je hrubá mzda zaměstnance ponížena o odvody na sociální a zdravotní pojištění za zaměstnance. Konkrétně je za zaměstnance odvedeno v součtu 13,4 % z jeho hrubé mzdy. Až odečtením těchto odvodů vzniká základ daně zaměstnance. Tento jev poté vede k tomu, že i přes vyšší sazbu daně na Slovensku, která je 19 %, se skutečné daňové zatížení poplatníka pohybuje na nižší úrovni.

5.2 Sazba daně

Sazba daně je v obou státech progresivní. V České republice jsou sazby daně 15 % a 23 %. Na Slovensku jsou sazby daně vyšší než v České republice a činí 19 % a 25 %. Vyšší sazba daně je na Slovensku při výpočtu zálohové daně uplatněna již od základu daně 3 453,78 €. Po přepočtení na koruny je částka rovna 82 787 Kč. V České republice je vyšší sazba daně při výpočtu zálohové daně uplatněna až od 161 296 Kč. V obou státech je sazba daně klouzavá a tím pádem je vyšší sazba daně uplatněna pouze na část základu daně, který přesahuje výše uvedené hranice.

5.3 Daňová úleva na poplatníka

V České republice sleva na poplatníka snižuje daňovou povinnost poplatníka. Sleva na poplatníka je jednotná pro všechny příjmové skupiny a činí 2 570 Kč měsíčně. Ovšem u zaměstnanců s nízkými příjmy může dojít k tomu, že nebude možné uplatnit další slevy jako například sleva na invaliditu nebo pro držitele průkazu ZTP/P. S rostoucí hrubou mzdou zaměstnance roste i pravděpodobnost, že si zaměstnanec bude moci uplatnit všechny slevy v plné výši. Slevu na poplatníka je možné uplatnit při výpočtu zálohové daně při podepsaném prohlášení.

Na Slovensku se jedná o nezdanitelnou část základu daně na poplatníka a tím pádem snižuje základ daně poplatníka, ze kterého je následně vypočtena daňová povinnost. Tuto

nezdanitelnou část lze uplatnit již při výpočtu zálohové daně. Nezdánitelná část základu daně na poplatníka je odstupňována podle výše základu daně daného poplatníka. Z toho vyplývá, že zaměstnanci s vyššími příjmy si mohou snížit svůj základ daně o nižší částku nezdanitelné části základu daně, než je tomu u těch s nižšími příjmy. Konkrétně v roce 2023 byla zaměstnanci s měsíčním základem daně do hranice 1 812,85 € uplatněna plná výše nezdanitelné části základu daně na poplatníka 410,24 €. Od této hranice se nezdanitelná část základu daně nepřímou úměrou s růstem základu daně snižuje.

5.4 Daňová úleva na manželku

V České republice má daňová úleva na manželku podobu slevy na dani. Sleva je uplatněna v absolutní výši, která činí 24 840 Kč. Pro uplatnění této slevy platí podmínka, že příjem manželky nesmí přesáhnout hodnotu 68 000 Kč. Sleva je uplatněna pouze v rámci ročního zúčtování. Při nízké daňové povinnosti nemusí být sleva uplatněna v plné výši, neboť ji lze uplatnit pouze do výše vypočtené daně poplatníka.

Na Slovensku tato daňová úleva snižuje základ daně zaměstnance. Jedná se tedy o nezdanitelnou část základu daně na manželku. I zde platí, že je možné ji uplatnit v rámci ročního zúčtování a lze ji uplatnit pouze do výše základu daně poplatníka. Výše nezdanitelné části je odstupňována obdobně jako nezdanitelná část základu daně na poplatníka. Výše nezdanitelné části závisí na výši základu daně zaměstnance a příjmu jeho manželky.

5.5 Doplnkové penzijní spoření

Doplnkové penzijní spoření patří mezi jediný konstrukční prvek, který se u obou poplatníků považuje za nezdanitelnou část základu daně. Na Slovensku lze základ daně snížit o zaplacené příspěvky na doplnkové penzijní spoření, a to ve výši 180 €. Česká legislativa povoluje pro rok 2023 odpočet v maximální výši 24 000 Kč. V obou státech je daňová úleva na doplnkové penzijní spoření uplatněna až při ročním zúčtování a uvedené částky jsou roční.

5.6 Daňová úleva na vyživované dítě

V České republice je daňová úleva na děti ve formě daňového zvýhodnění na vyživované dítě. Poplatník má nárok na daňové zvýhodnění v plné výši bez ohledu na hodnotu jeho základu daně. Na jedno dítě si poplatník v rámci výpočtu měsíční zálohové daně uplatní 1 267 Kč, na druhé dítě 1 860 Kč a na třetí dítě 2 320 Kč. Daňové zvýhodnění snižuje

daňovou povinnost poplatníka. V případě, že je daňový bonus vyšší než daňová povinnost, vzniká daňový bonus.

Na Slovensku se jedná o daňový bonus na vyživované dítě. Na dítě do 18 let si poplatník může uplatnit 140 €. U plnoletých dětí je částka snížena na 50 €. Uvedené částky jsou měsíční. Částka odpočtu je ovšem závislá na výši základu daně zaměstnance. V případě nízkého základu daně, tedy může nastat, že si zaměstnanec nebude moci uplatnit celý daňový bonus na vyživované dítě. Naopak s rostoucím základem daně roste i hranice pro uplatnění daňového bonusu na vyživované dítě. Poplatníci s vyššími příjmy mají tedy větší pravděpodobnost na uplatnění tohoto bonusu v plné výši. Daňový bonus snižuje daňovou povinnost poplatníka a může dosahovat vyšší hodnoty než vypočtená daň zaměstnance. V tom případě, by nebyla zaměstnanci stržena zálohová daň, ale byl mu vyplacen daňový bonus.

Při srovnání výše částek, které si lze v obou státech uplatnit, je na Slovensku vyšší daňová úleva na dítě než v České republice. Důvodem může být například podpora porodnosti ze strany státu. V České republice i na Slovensku je daňová úleva na dítě uplatněna již při výpočtu zálohové daně poplatníka.

5.7 Zaplacené úroky z úvěru na bydlení

V České republice spadají zaplacené úroky z úvěru na bydlení mezi nezdánitelné části základu daně. Jejich výše tedy snižuje základ daně zaměstnance a uplatňuje se při ročním zúčtování záloh na dani z příjmu. Maximální výše úroků, kterou si český poplatník může uplatnit činí 150 000 Kč. V případě, že je suma nezdánitelných částí nižší než základ daně, je základ daně zaměstnance roven nule.

Na Slovensku se jedná o daňový bonus na zaplacené úroky a lze uplatnit maximálně 50 % uhrazených úroků z úvěru. Zároveň částka daňového bonusu na zaplacené úroky nesmí přesáhnout 400 €. Jedná se o daňový bonus a tím pádem snižuje daňovou povinnost poplatníka a je vyplacen i při nulové dani zaměstnance v rámci ročního zúčtování.

6 KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ ZAMĚSTNANCŮ

Na modelových příkladech je představen výpočet zálohové daně zaměstnance spolu s výpočtem čisté mzdy a odvodů na sociální a zdravotní pojištění za zaměstnance i zaměstnavatele. Následně je vypočtena efektivní sazby daně a daňového zatížení poplatníka spolu s náklady zaměstnavatele na daného modelového zaměstnance. Dále je pro modelové poplatníky provedeno roční zúčtování záloh na dani z příjmů fyzických osob spolu s výpočtem výsledné efektivní sazby daně a celkového ročního daňového zatížení zaměstnanců.

Komparace mezd jsou počítány za zdaňovací období 2023. Jako hrubá mzda modelových poplatníků je zvolena minimální a průměrná mzda pro rok 2023 spolu s mediánem a 3,5násobkem této průměrné mzdy. Ministerstvo práce a sociálních věcí [2023] uvádí pro rok 2023 minimální mzdu ve výši 17 300 Kč. Průměrná mzda pro stejný rok činí 43 341 Kč a její 3,5násobek odpovídá částce 151 694 Kč. Medián pro 4. čtvrtletí roku 2023 činí 39 685 Kč (Český statistický úřad, 2024). Aby bylo možné provést komparaci poplatníka z České republiky s poplatníkem ze Slovenska, jsou u slovenského poplatníka použity stejné částky, ale přepočtené na slovenskou měnu eura. Pro přepočet je použit kurz 23,97 Kč/EUR (Finanční zpravodaj 1/2024, 2024). U slovenského zaměstnance jsou tedy použity částky 722 €, 1 656 €, 1 808 € a 6 328 €.

Modelový poplatník je ženatý s jedním dítětem. Daňovými úlevami, které lze v rámci ročního zúčtování u obou poplatníků uplatnit jsou zaplacené úroky z úvěru na bydlení, zaplacené příspěvky na doplňkové penzijní spoření a sleva nebo nezdanitelná část základu daně na manželku. Zmíněné daňové úlevy jsou v České republice uplatněny rozdílně než na Slovensku, a proto budou v rámci ročního zúčtování u daných poplatníků zahrnuty. Na úrocích zaměstnanec uhradil celkem 5 000 Kč a na doplňkové penzijní spoření si přispěl 12 000 Kč. Manželka poplatníka nepobírá po celý rok žádné příjmy.

6.1 Komparace daňového zatížení poplatníka s hrubou mzdou ve výši minimální mzdy

6.1.1 Výpočet u poplatníka s hrubou mzdou 17 300 Kč

U modelového poplatníka s hrubou mzdou 17 300 Kč u českého zaměstnance a 722 € u zaměstnance na Slovensku je nejprve proveden výpočet zálohové daně a čisté mzdy. Ke

kalkulaci je připojen i výpočet sociálního a zdravotního pojištění za zaměstnance i za zaměstnavatele.

Tabulka 9 Výpočet u českého poplatníka s hrubou mzdou 17 300 Kč

Hrubá mzda (Kč)	17 300	Daňové zvýhodnění na dítě	1 267
Zaokrouhlený ZD	17 300	Daňový bonus	1 242
Daň	2 595	Čistá mzda	16 638
Sleva na poplatníka	2 570	Odvody za zaměstnance	1 904
Daň po slevách	25	Odvody za zaměstnavatele	5 848
Výsledná efektivní sazba daně			-7,18 %
Celkové daňové zatížení			3,83 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Základem daně českého zaměstnance je jeho hrubá mzda zaokrouhlená na stokoruny nahoru. Následně je vypočtena daň. Poplatník s hrubou mzdou 17 300 Kč má daň, před uplatněním slev a daňového zvýhodnění, ve výši 2 595 Kč. Následně je daňová povinnost poplatníka snížena o slevu na poplatníka, která je ve výši 2 570 Kč. Daň po uplatnění slev činí 25 Kč. Dále má poplatník nárok na daňové zvýhodnění na jedno vyživované dítě ve výši 1 267 Kč. Poplatníkům výsledný daňový bonus je 1 242 Kč a je zaměstnanci připočten k hrubé mzdě.

Tabulka 10 Výpočet u slovenského poplatníka s hrubou mzdou 722 €

Hrubá mzda (€)	722	Daň	40,85
Zdravotní pojištění za zaměstnance	28,88	Daňový bonus na dítě	125,05
Sociální pojištění za zaměstnance	67,86	Daňový bonus	84,2
Základ daně	625,26	Čistá mzda	709,46
Nezdanitelná část na poplatníka	410,24	Odvody za zaměstnance	96,74
ZD snížený o nezdanitelnou část	215,02	Odvody za zaměstnavatele	254,12
Výsledná efektivní sazba daně			-11,66 %
Celkové daňové zatížení			1,74 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Hrubá mzda zaměstnance je na Slovensku snížena o odvody na zdravotní a sociální pojištění, které ze mzdy odvádí zaměstnanec. Výsledkem je základ daně, ze kterého je následně odečtena nezdanitelná část základu daně na poplatníka ve výši 410,24 €. Z takto upraveného základu daně je vypočtena daň. U poplatníka s hrubou mzdou 722 € činí daň 40,85 €. Následně má poplatník nárok na snížení jeho daňové povinnosti o daňový bonus na vyživované dítě. Ten je omezen hodnotou základu daně poplatníka. Poplatník si na jedno dítě může uplatnit tento daňový bonus pouze ve výši 20 % svého základu daně. Daňový bonus tedy činí 125,05 € a výsledný daňový bonus tohoto zaměstnance je ve výši 84,2 €. Stejně jako českému poplatníkovi bude tento daňový bonus připočten při výpočtu čisté mzdy k jeho základu daně.

Efektivní sazba daně českého zaměstnance činí -7,18 %. Záporná hodnota efektivní sazby daně je z důvodu výsledného daňového bonusu u tohoto zaměstnance. Výsledku je dosaženo podělením daňového bonusu a hrubé mzdy zaměstnance. Vyšší daňový bonus u slovenského poplatníka vede k nižší efektivní sazbě daně. Konkrétně se jedná o -11,66 %. Rozdíl efektivních sazeb u obou poplatníků činí 4,48 p. b. Příčinou takového rozdílu je vyšší daňový bonus na vyživované dítě u slovenského poplatníka. I přestože si zaměstnanec nemohl uplatnit daňový bonus na vyživované dítě v plné výši, je jeho daňový bonus oproti českému poplatníkovi o 1 730 Kč vyšší.

Celkové daňové zatížení je u českého zaměstnance 3,83 % a u slovenského zaměstnance 1,74 %. Z výsledku vyplývá, že slovenský zaměstnanec je u hrubé mzdy ve výši minimální mzdy méně daňově zatížen. Rozdíl je ve výši 2,09 p. b. Oproti efektivní sazbě daně je zde nižší rozdíl. Důvodem je výše odvodů na sociálním a zdravotním pojištění, které vstupují do výpočtu celkového daňového zatížení. Na zdravotním pojištění sice slovenský zaměstnanec zaplatí o 0,5 p. b. méně, na sociálním ale následně o 2,9 p. b. více. V součtu tedy slovenský zaměstnanec zaplatí na odvodech o 2,4 p. b. více, a to se následně projeví ve výpočtu celkového daňového zatížení i ve výsledné čisté mzdě zaměstnance.

Celkové náklady českého zaměstnavatele dosahují výše 25 148 Kč. Slovenský zaměstnavatel má vyšší náklady na svého zaměstnance. Konkrétně jsou celkové náklady zaměstnavatele ve výši 23 398 Kč. Opět je to způsobeno vyšší sazbou u odvodů na zdravotním a sociálním pojištění za zaměstnavatele. Konkrétně tedy na zdravotním pojištění odvede o 1 p. b. více slovenský zaměstnavatel. U sociálního pojištění je to o 0,4 p. b. více. V součtu potom stojí slovenský zaměstnanec svého zaměstnavatele na odvodech na sociálním a zdravotním pojištění o 1,4 p. b. více.

6.1.2 Roční zúčtování u poplatníka s hrubou mzdou 17 300 Kč

Aby bylo možné promítnout i konstrukční prvky, které je možné uplatnit pouze u roční zúčtování, je dále spočítáno pro poplatníka s hrubou mzdou 17 300 Kč i roční zúčtování záloh na dani z příjmu. Úhrn mezd činí 207 600 Kč u českého zaměstnance. U slovenského poplatníka je jeho suma hrubých mezd rovna částce 8 664 €.

Tabulka 11 Roční zúčtování u českého zaměstnance s hrubou mzdou 17 300 Kč

Úhrn příjmů (Kč)	207 600	Sleva na poplatníka	30 840
Úroky z úvěru	5 000	Sleva na manželku	24 840
Doplňkové penzijní spoření	12 000	Daň po slevách	0
ZD snížený o nezdanitelné části	190 600	Daňové zvýhodnění	15 204
Zaokrouhlený ZD	190 600	Výsledný daňový bonus	15 204
Daň	28 590	Suma odvodů za zaměstnance	22 848
Celková efektivní sazba daně			-7,32 %
Celkové roční daňové zatížení			3,68 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Českému zaměstnanci jsou z jeho sumy hrubých mezd odečteny nezdanitelné části základu daně. Mezi ně patří zaplacené úroky z úvěru a příspěvky na doplňkové penzijní spoření. Následně je základ daně zaměstnance zaokrouhlen na stokoruny dolů. Z upraveného základu daně je vypočtena daň použitím sazby daně 15 %. Daň je následně snížena o slevu na poplatníka a slevu na manželku. Daň po slevách je v nulové výši, neboť suma slev je vyšší než hodnota vypočtené daně. Výsledný daňový bonus je roven daňovému zvýhodnění na dítě.

Tabulka 12 Roční zúčtování u slovenského zaměstnance s hrubou mzdou 722 €

Úhrn příjmů (€)	8 664	Doplňkové penzijní spoření	180
Úhrn zdravotního pojištění	346,56	ZD snížený o nezdanitelné části	0
Úhrn sociálního pojištění	814,32	Daň	0
Základ daně	7 503,12	Daňový bonus na dítě	1 500,06
Nezdanitelná část na poplatníka	4 922,82	Daňový bonus na úroky	104,3
Nezdanitelná část na manželku	4 500,86	Výsledný daňový bonus	1 604,36
Celková efektivní sazba daně			-18,52 %
Celkové roční daňové zatížení			-5,12 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle MFSR a Finanční správa: Slovenská republika c

Základ daně zaměstnance ze Slovenska je snížen o zaplacené zdravotní a sociální pojištění za zaměstnance. Odpočtem vzniká základ daně, ze kterého jsou následně odečteny nezdanitelné části základu daně. Konkrétně se jedná o nezdanitelnou část na poplatníka, nezdanitelnou část na manželku a doplňkové důchodové spoření. Suma nezdanitelných částí je vyšší, než základ daně zaměstnance čímž vzniká zaměstnanci nulový základ daně po uplatnění nezdanitelných částí a následně je i daň na hodnotě 0 €. Výsledný daňový bonus je roven sumě bonusu na dítě a zaplacených úroků a činí 1 604,36 €.

Celková efektivní sazba daně českého zaměstnance po provedení ročního zúčtování je -7,32 %. Po uplatnění nezdanitelných částí a slevy na manželku, kterou nelze uplatnit měsíčně je výsledný daňový bonus zaměstnance 15 204 Kč.

Slovenský zaměstnanec má celkovou efektivní sazbu daně -18,52 %. Uplatněním stejných daňových úlev jako u českého zaměstnance dosáhl slovenský zaměstnanec nižší celkové efektivní sazby daně než zaměstnanec z České republiky. Rozdíl mezi efektivní sazbou daně a celkovou efektivní sazbou daně českého zaměstnance je 0,14 p. b. a u slovenského zaměstnance je rozdíl 6,86 p. b. Z výsledku vyplývá, že slovenský daňový systém je vstřícnější a umožňuje vyšší snížení daňové povinnosti než český při použití stejných daňových úlev u obou poplatníků.

U celkového ročního daňového zatížení má opět lepší výsledek slovenský zaměstnanec a to -5,12 %. Český zaměstnanec má celkové daňové zatížení na úrovni 3,68 %.

6.2 Komparace daňového zatížení poplatníka s hrubou mzdou ve výši mediánu

6.2.1 Výpočet u poplatníka s hrubou mzdou 39 685 Kč

Druhým ukázkovým příkladem je poplatník s hrubou mzdou ve výši mediánu pro 4. čtvrtletí roku 2023. U slovenského zaměstnance je počítáno s hrubou mzdou ve výši 1 656 €. U českého poplatníka je hrubá mzda ve výši 39 685 Kč.

Tabulka 13 Výpočet u českého poplatníka s hrubou mzdou 39 685 Kč

Hrubá mzda (Kč)	39 685	Daňové zvýhodnění na dítě	1 267
Zaokrouhlený ZD	39 700	Zálohová daň	2 118
Daň	5 955	Čistá mzda	33 201
Sleva na poplatníka	2 570	Odvody za zaměstnance	4 366
Daň po slevách	3 385	Odvody za zaměstnavatele	13 414
Výsledná efektivní sazba daně			5,34 %
Celkové daňové zatížení			16,34 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Efektivní sazba daně českého zaměstnance činí 5,34 %. Efektivní sazba daně dosahuje kladných hodnot, neboť zaměstnanci je ze mzdy sražena zálohová daň ve výši 2 118 Kč. Poplatník si daňovou povinnost sníží o slevu na poplatníka a daňové zvýhodnění na vyživované dítě. Obě tyto daňové úlevy jsou uplatněny v plné výši.

Tabulka 14 Výpočet u slovenského zaměstnance s hrubou mzdou 1 656 €

Hrubá mzda (€)	1 656	Daň	194,53
Zdravotní pojištění za zaměstnance	66,24	Daňový bonus na dítě	140
Sociální pojištění za zaměstnance	155,66	Zálohová daň	54,53
Základ daně	1 434,1	Čistá mzda	1 379,57
Nezdanitelná část na poplatníka	410,24	Odvody za zaměstnance	221,9
ZD snížený o nezdanitelnou část	1 023,86	Odvody za zaměstnavatele	582,9
Výsledná efektivní sazba daně			3,29 %
Celkové daňové zatížení			16,69 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Slovenský zaměstnanec má nižší efektivní sazbu daně než zaměstnanec v České republice. Konkrétně je hodnota jeho efektivní sazby daně ve výši 3,29 %. Nižší efektivní sazba daně značí o nižší daňové povinnosti. Na zálohové dani zaměstnanec odvede 54,53 €. Pro umožnění porovnání je částka převedena na koruny a činí 1 307 Kč. Základ daně tohoto poplatníka je snížen o nezdanitelnou část na poplatníka v plné výši. Dále je jeho daňová povinnost upravena o daňový bonus na vyživované dítě, a to opět v plné výši 140 €. Oproti poplatníkovi s minimální mzdou má tento zaměstnanec již díky vyššímu základu daně nárok na celý daňový bonus na vyživované dítě.

Více daňově zatížen je slovenský zaměstnanec. Jeho celkové daňové zatížení dosahuje hodnoty 16,69 %. U českého zaměstnance je to 16,34 %. Rozdíl mezi celkovým daňovým zatížením obou zaměstnanců není vysoký a činí 0,35 p. b. Celkové daňové zatížení spolu se zálohovou daní ovlivňuje i výše odvodů na sociálním a zdravotním pojištění za zaměstnance. I přes nižší zálohovou daň u slovenského zaměstnance, zapříčinily vyšší odvody i vyšší celkové daňové zatížení.

Slovenský zaměstnavatel má u poplatníka s hrubou mzdou 1 656 € vyšší náklady na tohoto zaměstnance než zaměstnavatel v České republice. Náklady slovenského zaměstnavatele v roce činí 53 666 Kč a náklady českého zaměstnavatele jsou ve výši 53 099 Kč.

6.2.2 Roční zúčtování u poplatníka s hrubou mzdou 39 685 Kč

Úhrn příjmů českého poplatníka je pro hrubou mzdu 39 685 Kč celkem 476 220 Kč. U slovenského poplatníka je suma jeho hrubých mezd 19 872 €.

Tabulka 15 Roční zúčtování u českého zaměstnance s hrubou mzdou 39 685 Kč

Úhrn příjmů (Kč)	476 220	Sleva na poplatníka	30 840
Úroky z úvěru	5 000	Sleva na manželku	24 840
Doplňkové penzijní spoření	12 000	Daň po slevách	13 200
ZD snížený o nezdanitelné části	459 220	Daňové zvýhodnění	15 204
Zaokrouhlený ZD	459 200	Výsledný daňový bonus	2 004
Daň	68 880	Suma odvodů za zaměstnance	52 392
Celková efektivní sazba daně			-0,42 %
Celkové roční daňové zatížení			10,58 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Celková efektivní sazba daně zaměstnance z České republiky je -0,42 %. Jeho základ daně snižuje nezdanitelná část na úroky z úvěru a doplňkové penzijní spoření. Tyto konstrukční prvky spolu se slevou na manželku, které není možné uplatnit měsíčně, vedou k výslednému daňovému bonusu 2 004 Kč u tohoto poplatníka.

Tabulka 16 Roční zúčtování u slovenského zaměstnance s hrubou mzdou 1 656 €

Úhrn příjmů (€)	19 872	Doplňkové penzijní spoření	180
Úhrn zdravotního pojištění	794,88	ZD snížený o nezdanitelné části	7 605,52
Úhrn sociálního pojištění	1 867,92	Daň	1 445,05
Základ daně	17 209,2	Daňový bonus na dítě	1 680
Nezdanitelná část na poplatníka	4 922,82	Daňový bonus na úroky	104,3
Nezdanitelná část na manželku	4 500,86	Výsledný daňový bonus	339,25
Celková efektivní sazba daně			-1,71 %
Celkové roční daňové zatížení			11,69 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle MFSR a Finanční správa: Slovenská republika c

U slovenského zaměstnance je jeho celková efektivní sazba daně nižší a to -1,71 %. Nižší celková efektivní sazba daně je výsledkem vyššího výsledného daňového bonusu než u poplatníka v České republice. Daňové úlevy, které umožňují snížení daňové povinnosti poplatníka, dosahují na Slovensku vyšších hodnot jak v České republice.

U celkového ročního daňového zatížení je výsledek opačný než u celkové efektivní sazby daně. Český zaměstnanec je méně daňově zatížen než zaměstnanec na Slovensku. Celkové roční daňové zatížení českého zaměstnance je 10,58 % a zaměstnance na Slovensku 11,69 %.

6.3 Komparace daňového zatížení poplatníka s hrubou mzdou ve výši průměrné mzdy

6.3.1 Výpočet u poplatníka s hrubou mzdou 43 341 Kč

Třetím příkladem je poplatník s hrubou mzdou ve výši průměrné mzdy pro Českou republiku v roce 2023. U Českého poplatníka je pro výpočet a porovnání použita hrubá mzda 43 341 Kč. Hrubá mzda zaměstnance na Slovensku po přepočtení na eura činí 1 808 €.

Tabulka 17 Výpočet u českého poplatníka s hrubou mzdou 43 341 Kč

Hrubá mzda (Kč)	43 341	Daňové zvýhodnění na dítě	1 267
Zaokrouhlený ZD	43 400	Zálohová daň	2 673
Daň	6 510	Čistá mzda	35 899
Sleva na poplatníka	2 570	Odvody za zaměstnance	4 769
Daň po slevách	3 940	Odvody za zaměstnavatele	14 650
Výsledná efektivní sazba daně			6,17 %
Celkové daňové zatížení			17,17 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Hrubá mzda českého zaměstnance 43 341 Kč je zaokrouhlena na 43 400 Kč. Následně je vypočtena daň před použitím slev 6 510 Kč. Po uplatnění slevy na poplatníka a daňového zvýhodnění na vyživované dítě je zálohová daň českého poplatníka ve výši 2 673 Kč. Efektivní sazba daně tohoto zaměstnance vydělením zálohové daně a hrubé mzdy činí 6,17 %.

Tabulka 18 Výpočet u slovenského poplatníka s hrubou mzdou 1 808 €

Hrubá mzda (€)	1 808	Daň	219,54
Zdravotní pojištění za zaměstnance	72,32	Daňový bonus na dítě	140
Sociální pojištění za zaměstnance	169,95	Zálohová daň	79,54
Základ daně	1 565,73	Čistá mzda	1 486,19
Nezdanitelná část na poplatníka	410,24	Odvody za zaměstnance	242,27
ZD snížený o nezdanitelnou část	1 155,49	Odvody za zaměstnavatele	636,41
Výsledná efektivní sazba daně			4,4 %
Celkové daňové zatížení			17,8 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle MFSR a Finanční správa: Slovenská republika c

Efektivní sazba daně zaměstnance na Slovensku je opět nižší než u zaměstnance v České republice. Efektivní sazba daně slovenského zaměstnance je 4,4 %. Hrubá mzda zaměstnance 1 808 € je snížena o sumu odvodů na sociální a zdravotní pojištění a nezdanitelné části základu daně na poplatníka. Daň poplatníka snížena o daňový bonus na dítě, který je uplatněn v plné výši 140 €, činí 79,54 €.

U celkového daňového zatížení a poplatníka s hrubou mzdou ve výši průměrné mzdy je výsledek stejný jako u zaměstnance s hrubou mzdou ve výši mediánu. Ovšem s rostoucí výši

hrubé mzdy se zvyšuje rozptýl mezi hodnotami celkového daňového zatížení obou zaměstnanců. Rozdíl činí 0,63 p. b. Více daňově zatížen je opět slovenský zaměstnanec, a to na úrovni 17,8 %. Celkové daňové zatížení českého zaměstnance je pouze 17,17 %.

Náklady českého zaměstnavatele činí 57 991 Kč. K navýšení nákladů došlo jak zvýšením hrubé mzdy zaměstnance, tak i vyššími odvody na sociálním a zdravotním pojištění, které plynou z vyšší hrubé mzdy. Náklady slovenského zaměstnavatele dosáhly na 58 593 Kč.

6.3.2 Roční zúčtování u poplatníka s hrubou mzdou 43 341 Kč

U slovenského poplatníka je pro roční zúčtování využita suma jeho příjmů 21 696 €. V České republice má zaměstnanec sumu hrubých mezd 520 092 Kč.

Tabulka 19 Roční zúčtování u českého zaměstnance s hrubou mzdou 43 341 Kč

Úhrn příjmů (Kč)	520 092	Sleva na poplatníka	30 840
Úroky z úvěru	5 000	Sleva na manželku	24 840
Doplňkové penzijní spoření	12 000	Daň po slevách	19 770
ZD snížený o nezdanitelné části	503 092	Daňové zvýhodnění	15 204
Zaokrouhlený ZD	503 000	Výsledná daňová povinnost	4 566
Daň	75 450	Suma odvodů za zaměstnance	57 228
Celková efektivní sazba daně			0,88 %
Celkové roční daňové zatížení			11,88 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Po provedení ročního zúčtování u českého poplatníka se efektivní sazba daně zvýšila na 0,88 %. Oproti poplatníkovi s hrubou mzdou ve výši mediánu, kterému vychází výsledný daňový bonus, je tomuto poplatníkovi vyměřena výsledná daňová povinnost 4 566 Kč. Jeho suma hrubých mezd 520 092 Kč je snížena o částku připadající na zaplacené úroky z úvěru a doplňkové penzijní spoření. Jeho daňová povinnost je snížena o slevy a daňové zvýhodnění na vyživované dítě.

Tabulka 20 Roční zúčtování u slovenského zaměstnance s hrubou mzdou 1 808 €

Úhrn příjmů (€)	21 696	Doplňkové penzijní spoření	180
Úhrn zdravotního pojištění	867,84	ZD snížený o nezdanitelné části	9 185,08
Úhrn sociálního pojištění	2 039,4	Daň	1 745,17
Základ daně	18 788,76	Daňový bonus na dítě	1 680
Nezdanitelná část na poplatníka	4 922,82	Daňový bonus na úroky	104,3
Nezdanitelná část na manželku	4 500,86	Výsledný daňový bonus	39,13
Celková efektivní sazba daně			-0,18 %
Celkové roční daňové zatížení			13,22 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle MFSR a Finanční správa: Slovenská republika c

Slovenský poplatník má po uskutečnění zúčtování záloh na dani z příjmu výsledný daňový bonus. Při výpočtu čisté mzdy má poplatníkovi zálohovou daň, která je zaměstnanci spolu

s daňovým bonusem zjištěným při ročním zúčtování zpět navracena. Jeho celková efektivní sazba daně dosahuje oproti českému poplatníkovi záporné hodnoty a činí -0,18 %. Této celkové efektivní sazby daně je dosaženo podělením výsledného daňového bonusu a úhrnu příjmů tohoto zaměstnance.

Vyšší celkové roční daňové zatížení opět dopadá na slovenského zaměstnance. Ten i přes výsledný daňový bonus, na který dosahuje při ročním zúčtování, odvede na odvodech na sociálním a zdravotním pojištění vyšší částku, která vede k celkovému ročnímu daňovému zatížení slovenského zaměstnance na hodnotu 13,22 %. Celkové roční daňové zatížení českého zaměstnance je 11,88 %.

6.4 Komparace daňového zatížení poplatníka s hrubou mzdou ve výši 3,5násobku průměrné mzdy

6.4.1 Výpočet u poplatníka s hrubou mzdou 151 694 Kč

Posledním modelovým poplatníkem je poplatník s hrubou mzdou ve výši 3,5násobku průměrné mzdy v České republice v roce 2023. U českého poplatníka je použita částka 151 694 Kč. U slovenského poplatníka je to po přepočtení na eura 6 328 €.

Tabulka 21 Výpočet u českého poplatníka s hrubou mzdou 151 694 Kč

Hrubá mzda (Kč)	151 694	Daňové zvýhodnění na dítě	1 267
Zaokrouhlený ZD	151 700	Zálohová daň	18 918
Daň	22 755	Čistá mzda	116 088
Sleva na poplatníka	2 570	Odvody za zaměstnance	16 688
Daň po slevách	20 185	Odvody za zaměstnavatele	51 274
Výsledná efektivní sazba daně			12,47 %
Celkové daňové zatížení			23,47 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Nižší efektivní sazbu daně má český zaměstnanec. Ten se se svým základem daně vešel do hranice 161 296 Kč a tím pádem jeho hrubá mzda podléhá pouze 15 % zdanění. Dále má tento poplatník nárok na slevu na dani na poplatníka. Uplatní si také daňové zvýhodnění na vyživované dítě. Jeho efektivní sazba daně činí 12,47 %.

Slovenský poplatník má efektivní sazbu daně 16,16 %. Důvodem jeho vyšší efektivní sazby daně je nemožnost uplatnění si nezdanitelné části základu daně na poplatníka. Příčinou je jeho vysoký základ daně, který překročil hranici, u níž je možné si tuto nezdanitelnou část uplatnit. Další příčinou je použití progresivní sazby daně u slovenského zaměstnance a to

25 % opět z důvodu vysokého základu daně. Jediný konstrukční prvek, který sníží daňovou povinnost poplatníka je daňový bonus na vyživované dítě, který je uplatněn v plné výši.

Tabulka 22 Výpočet u slovenského poplatníka s hrubou mzdou 6 328 €

Hrubá mzda (€)	6 328	Daň 25 %	506,57
Zdravotní pojištění za zaměstnance	253,12	Daň celkem	1 162,79
Sociální pojištění za zaměstnance	594,83	Daňový bonus na dítě	140
Základ daně	5 480,05	Zálohová daň	1 022,79
Nezdanitelná část na poplatníka	0	Čistá mzda	4 457,26
ZD snížený o nezdanitelnou část	5 480,05	Odvody za zaměstnance	847,95
Daň 19 %	656,22	Odvody za zaměstnavatele	2 227,45
Výsledná efektivní sazba daně			16,16 %
Celkové daňové zatížení			29,56 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkové daňové zatížení je opět nižší u českého zaměstnance a činí 23,47 %. U zaměstnance na Slovensku je to 29,56 %. Vyšší celkové daňové zatížení je způsobeno vyšší zálohovou daní u slovenského zaměstnance i vyššími odvody na zdravotním a sociálním pojištění. Náklady českého zaměstnavatele jsou ve výši 202 968 Kč. U slovenského zaměstnavatele dosahují vyšší částky a to 8 555,45 €.

6.4.2 Roční zúčtování u poplatníka s hrubou mzdou 151 694 Kč

Pro provedení ročního zúčtování u posledního modelového poplatníka je u poplatníka v České republice využita suma hrubých mezd 1 820 328 Kč a u zaměstnance na Slovensku 75 936 €.

Tabulka 23 Roční zúčtování u českého zaměstnance s hrubou mzdou 151 694 Kč

Úhrn příjmů (Kč)	1 820 328	Sleva na poplatníka	30 840
Úroky z úvěru	5 000	Sleva na manželku	24 840
Doplňkové penzijní spoření	12 000	Daň po slevách	214 815
ZD snížený o nezdanitelné části	1 803 328	Daňové zvýhodnění	15 204
Zaokrouhlený ZD	1 803 300	Výsledná daňová povinnost	199 611
Daň	270 495	Suma odvodů za zaměstnance	200 256
Celková efektivní sazba daně			10,97 %
Celkové roční daňové zatížení			21,97 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Celková efektivní sazba daně českého zaměstnance činí 10,97 %. Zaměstnanci je jeho úhrn mezd snížen o všechny daňové úlevy, které jsou v rámci příkladů využity. Slovenský zaměstnanec má vyšší hodnotu celkové efektivní sazby daně a to 16,10 %. Oproti slovenským zaměstnancům s hrubou mzdou ve výši minimální mzdy, mediánu a průměrné mzdy tento poplatník nemá již nárok na daňový bonus na zaplacené úroky a na nezdanitelnou část základu daně na poplatníka a na manželku. Jediná uplatnitelná nezdanitelná část je

nezdanitelná část na doplňkové důchodové spoření. Tyto důvody vedou k nižšímu snížení základu daně i daňové povinnosti poplatníka a vyústí ve vyšší výslednou daňovou povinnost a tím i vyšší celkovou efektivní sazbu daně. Slovenský zaměstnanec také svým základem daně překračuje hranici pro uplatnění 25 % sazby daně. Naopak český zaměstnanec hranici nepřekračuje a tím pádem je jeho základ daně snížený o nezdanitelné části základu daně vynásoben pouze nižší sazbou daně a to 15 %.

Tabulka 24 Roční zúčtování u slovenského zaměstnance s hrubou mzdou 75 936 €

Úhrn příjmů (€)	75 936	ZD snížený o nezdanitelné části	65 580,6
Úhrn zdravotního pojištění	3 037,44	Daň 19 %	7 874,64
Úhrn sociálního pojištění	7 137,96	Daň 25 %	6 033,79
Základ daně	65 760,6	Daň celkem	13 908,43
Nezdanitelná část na poplatníka	0	Daňový bonus na dítě	1 680
Nezdanitelná část na manželku	0	Daňový bonus na úroky	0
Doplňkové penzijní spoření	180	Výsledná daňová povinnost	12 228,43
Celková efektivní sazba daně			16,10 %
Celkové roční daňové zatížení			29,5 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle MFSR a Finanční správa: Slovenská republika c

Celkové roční daňové zatížení je také vyšší u slovenského zaměstnance. Konkrétně je ve výši 29,5 %. Celkové roční daňové zatížení zaměstnance v České republice je o 7,53 p. b. nižší a činí tedy 21,97 %. Nižší hodnota u českého zaměstnance je způsobena nižší výslednou daňovou povinností tohoto zaměstnance i nižší sumou odvodů na zdravotním a sociálním pojištění za zaměstnance.

6.5 Shrnutí výsledků efektivní sazby daně a daňového zatížení mezd

Po provedení výpočtů zálohové daně následuje celkové zhodnocení výsledků a jejich komparace u zaměstnanců na Slovensku a v České republice. Porovnány jsou výsledky efektivní sazby daně a daňového zatížení mezd.

Tabulka 25 Shrnutí výsledků efektivní sazby daně a celkového daňového zatížení mezd

	Efektivní sazba daně		Celkové daňové zatížení	
	ČR (%)	SK (%)	ČR (%)	SK (%)
Minimální mzda	-7,18	-11,66	3,83	1,74
Medián	5,34	3,29	16,34	16,69
Průměrná mzda	6,17	4,4	17,17	17,8
3,5násobek průměrné mzdy	12,47	16,16	23,47	29,56

Zdroj: Vlastní zpracování

Slovenský zaměstnanec má u hrubých mezd ve výši minimální mzdy, mediánu a průměrné mzdy nižší efektivní sazbu daně než zaměstnanec v České republice. Příčinou je postup výpočtu zálohové daně na Slovensku spolu s vyššími hodnotami daňových úlev. Naopak

efektivní sazba daně u hrubé mzdy 151 694 Kč, která odpovídá 3,5násobku průměrné mzdy je nižší u českého zaměstnance. Ten si svoji daňovou povinnost sníží o slevu na poplatníka i daňové zvýhodnění na vyživované dítě. Slovenský poplatník z důvodu vysokého základu daně nemá na nezdanitelnou část na poplatníka nárok. Uplatní si pouze daňový bonus na vyživované dítě a tím pádem má vyšší zálohovou daň i efektivní sazbu daně než zaměstnanec v České republice.

Méně daňově zatížen je slovenský zaměstnanec s hrubou mzdou ve výši minimální mzdy. Příčinou je vysoký rozdíl mezi efektivními sazbami obou zaměstnanců, který i přes vyšší odvody u slovenského zaměstnance vede k nižšímu celkovému daňovému zatížení u slovenského zaměstnance. Naopak více je daňově zatížen zaměstnanec na Slovensku u ostatních sledovaných hrubých mezd. Příčinou jsou již zmíněné vyšší odvody na sociálním a zdravotním pojištění, které ze mzdy odvádí zaměstnanec. U hrubé mzdy ve výši mediánu a průměrné mzdy je rozdíl mezi efektivními sazbami obou zaměstnanců nízký, a proto vyšší odvody zapříčiní i vyšší celkové daňové zatížení. U hrubé mzdy ve výši 3,5násobku hrubé mzdy je méně daňově zatížen český zaměstnanec, jelikož dosáhl i nižší efektivní sazby daně.

6.6 Shrnutí výsledků roční efektivní sazby daně a daňového zatížení

Celkové roční daňové zatížení je nižší u slovenského zaměstnance u hrubé mzdy ve výši minimální mzdy. Výsledek ovlivňuje výše hrubé mzdy, konstrukční prvky daně a suma odvodů za zaměstnance. Slovenský zaměstnanec dosahuje u hrubé mzdy ve výši minimální mzdy mnohem nižší efektivní sazby daně než zaměstnanec v České republice. Díky tomu i přes vyšší odvody u slovenského zaměstnance je jeho celkové roční daňové zatížení nižší.

Tabulka 26 Shrnutí výsledků roční efektivní sazby a daňového zatížení

	Celková efektivní sazba daně		Celkové roční daňové zatížení	
	ČR (%)	SK (%)	ČR (%)	SK (%)
Minimální mzda	-7,32	-18,52	3,68	-5,12
Medián	-0,42	-1,71	10,58	11,69
Průměrná mzda	0,88	-0,18	11,88	13,22
3,5násobek průměrné mzdy	10,97	16,10	21,97	29,5

Zdroj: Vlastní zpracování

U hrubé mzdy ve výši mediánu a průměrné mzdy je více daňově zatížen slovenský zaměstnanec. Nižší celkové efektivní sazby zde dosáhl zaměstnanec na Slovensku. U těchto hrubých mezd není rozdíl mezi celkovou efektivní sazbou obou zaměstnanců velký, proto

vyšší odvody na zdravotní a sociální pojištění na Slovensku vedly u obou srovnávaných mezd k vyššímu celkovému zatížení u slovenského zaměstnance.

U 3,5násobku průměrné mzdy je méně daňově zatížen český zaměstnanec. Je to tím, že slovenská legislativa neumožňuje uplatnění nezdaniitelné části základu daně na poplatníka a na manželku u poplatníku s takto vysokou hrubou mzdou. Ze stejného důvodu si slovenský poplatník nemůže ani snížit daň o daňový bonus na zaplacené úroky. Tím pádem má vyšší výslednou daňovou povinnost a tím i vyšší celkovou efektivní sazbu daně. Zároveň slovenský zaměstnanec odvede na odvodech na zdravotním a sociálním pojištění vyšší částku. Všechny tyto příčiny vedou k vyššímu celkovému ročnímu daňovému zatížení u slovenského zaměstnance.

7 NÁVRH DOPORUČENÍ

Vzhledem ke složitosti slovenské legislativy týkající se zdanění příjmů ze závislé činnosti by bylo vhodné jeho zjednodušení. Možností je zavedení pouze dvou částek pro nezdanitelnou část základu daně na poplatníka i na manželku. Vyšší hodnota nezdanitelných částí by byla určena poplatníkům s nižšími příjmy a nižší pro poplatníky s vyššími příjmy. Dvě rozdílné částky navrhuji z důvodu dodržení vertikální spravedlnosti.

Výše daňového bonusu na vyživované dítě na Slovensku závisí na výši základu daně poplatníka. Bylo by vhodné toto omezení zrušit, protože poplatníci s nízkými příjmy nemusí, z důvodu omezení, mít nárok na daňový bonus v plné výši. Naopak poplatníci s hrubou mzdou ve výši mediánu, průměrné mzdy nebo dokonce 3,5násobku průměrné mzdy, jak ukazují příklady, si uplatní daňový bonus v plné výši. Bylo by příhodné zavedení dvou částek daňového bonusu na vyživované dítě. Vyšší částku by si uplatnili osoby s nižšími příjmy. Nižší částku poté osoby s vyššími příjmy.

Slovenská republika má oproti České republice nižší podporu důchodového spoření. Bylo by vhodné navýšení částky nezdanitelné části základu daně na doplňkové důchodové spoření, která v současnosti činí 180 €. Možností je obdobně jako v České republice rozšíření doplňkového penzijní spoření o další produkty spoření na stáří spolu s navýšením částky odpočtu. Tato změna by mohla vést ke zlepšení současné důchodové situace.

V České republice by bylo vhodné učinit kroky ke zvýšení vertikální spravedlnosti u jednotlivých poplatníků. Možností je zavedení odstupňovaných částek u slev na dani na poplatníka a na manželku obdobně jako je tomu na Slovensku.

V roce 2023 má poplatník v České republice nárok na snížení jeho základu daně o maximálně 30 % základu daně, které poskytl na dary v daném kalendářním roce. V roce 2024 zůstává maximální výše nezdanitelné části základu daně na dary ve výši 15 % základu daně poplatníka. Přes stále trvající konflikt na Ukrajině by bylo vhodné zvážit zvýšení hodnoty darů na 30 % základu daně alespoň i pro rok 2024.

Možností je také zavedení vyšších odvodů na sociálním a zdravotním pojištění za zaměstnavatele. V současnosti odvody činí celkem 33,8 %. Na Slovensku odvede zaměstnavatel za zaměstnance na odvodech 35,2 %. Zvýšení odvodů na stejnou sazbu jako je na Slovensku by mohlo vést ke snížení současné důchodové krize v České republice. Další možností zlepšení současné důchodové situace je i navýšení odvodů na sociální pojištění za zaměstnance. Slovenský zaměstnanec odvede ze mzdy 9,4 %. Českému zaměstnanci je na

odvodech na sociální pojištění strženo pouze 6,5 %. V roce 2024 je sazba navýšena na 7,1 %. Stále je sazba ovšem nižší než na Slovensku.

V České republice by bylo vhodné pro rok 2024 navýšení částek u slev na dani a daňového zvýhodnění na dítě, které snižují daňovou povinnost poplatníka. Na Slovensku mezi lety 2023 a 2024 k navýšení částek u nezdanitelné části základu daně na poplatníka a na manželku došlo a tím pádem si poplatníci na Slovensku mohou více optimalizovat jejich základ daně. Dále by bylo příhodné zrušení omezení u slevy na manželku, kdy od roku 2024 musí pro uplatnění slevy manželka pečovat o dítě do 3 let věku. Toto omezení znevýhodňuje rodiče, kteří nemají dostatečně vysoké příjmy, ale zároveň o malé dítě nepečují, neboť si slevu na manželku uplatnit nemohou. Možností je vrácení se zpět k legislativě, která platila do roku 2023 a zrušit omezení péče o dítě do 3 let.

V české republice je hrubá mzda rovna základu daně poplatníka. Na Slovensku tomu tak není a základ daně poplatníka je roven hrubé mzdě snížené o odvody na sociálním a zdravotním pojištění za zaměstnance. Tato změna by mohla být pro některé poplatníky jistě přívětivá.

ZÁVĚR

Z komparace daňového zatížení zaměstnanců v obou státech vyplývá, že výsledné daňové zatížení ovlivňuje spolu s jednotlivými konstrukčními prvky daně i výše hrubé mzdy zaměstnance. Tato komparace je provedena na ženatém zaměstnanci, který pobírá daňový bonus nebo daňové zvýhodnění na vyživované dítě. U hrubé mzdy ve výši minimální mzdy dopadá nižší daňové zatížení i efektivní sazba daně na slovenského zaměstnance. Slovenský daňový systém umožňuje vyšší snížení daně a tím pádem má slovenský zaměstnanec nižší daňové zatížení i přes vyšší odvody na sociálním a zdravotním pojištění u hrubé mzdy ve výši 17 300 Kč.

U hrubé mzdy ve výši mediánu a průměrné mzdy je výsledek shodný. Zde má nižší efektivní sazbu slovenský zaměstnanec. Naopak nižší celkového daňové zatížení je u zaměstnance v České republice. Nižší efektivní sazba daně znamená vyšší snížení daňové povinnosti zaměstnance na Slovensku daňovými úlevami. Naopak vyšší celkové daňové zatížení u slovenského zaměstnance značí vyšší částku odvodů na sociálním a zdravotním pojištění zaměstnance. U hrubé mzdy ve výši 39 685 Kč a 43 341 Kč sice vychází stejný výsledek, ale při porovnání difference u těchto dvou hrubých mezd vychází, že s růstem mzdy roste i rozdíl mezi efektivními sazbami obou zaměstnanců. Naopak u celkového daňového zatížení je při růstu hrubé mzdy zaznamenán pokles v rozdílu mezi celkovým daňovým zatížením českého a slovenského zaměstnance.

U vysokopříjmových zaměstnanců dopadá vyšší daňové zatížení na slovenského zaměstnance. Je to tím, že slovenská legislativa neumožňuje uplatnění nezdanitelných částí na poplatníka i na manželku a daňový bonus na zaplacené úroky u poplatníků s vyššími příjmy. V České republice má poplatník nárok na slevu na poplatníka, na manželku a na nezdanitelnou část na zaplacené úroky z úvěru na bydlení bez ohledu na výši příjmu a tím pádem si může lépe optimalizovat základ daně. Nižší hranice pro uplatnění vyšší sazby daně na Slovensku také zapříčiňuje vyšší efektivní sazbu daně u slovenského zaměstnance. A to tím, že u hrubé mzdy ve výši 151 694 Kč je ve výpočtu zálohové daně uplatněna u slovenského zaměstnance, na základ daně převyšující hranici, sazba daně 25 %. U zaměstnance v České republice důvodem vyšší hranice k jejímu překročení nedochází a tím pádem je využita na celý základ daně pouze sazba 15 %. Náklady zaměstnavatele jsou u všech sledovaných mezd v nižší výši pro českého zaměstnavatele, což značí o nižších odvodech na sociálním a zdravotním pojištění za zaměstnavatele.

Po provedení ročního zúčtování jsou výsledky celkového ročního daňového zatížení i celkové efektivní sazby daně shodné s výsledky zjištěnými při výpočtu celkového daňového zatížení i efektivní sazby daně při výpočtu zálohové daně. U ročního zúčtování pro poplatníka s minimální mzdou jsou vyšší hodnoty u všech ukazatelů u českého zaměstnance. U hrubé mzdy ve výši mediánu a průměrné mzdy je celková efektivní sazba daně nižší u zaměstnance na Slovensku, a naopak celkové roční daňové zatížení je nižší u zaměstnance v České republice. U hrubé mzdy ve výši 3,5násobku průměrné mzdy je nižší celková efektivní sazba daně i celkové roční daňové zatížení u zaměstnance v České republice.

Z výpočtů obecně vyplývá, že slovenská daňová legislativa je k zaměstnancům s jedním dítětem vstřícnější, a to u mezd ve výši minimální mzdy, mediánu a průměrné mzdy. V rámci výpočtu zálohové daně i ročního zúčtování záloh umožňuje vyšší snížení daňové povinnosti, než je možné v České republice. Naopak český daňový systém umožňuje uplatnění všech daňových úlev bez ohledu na výši základu daně zaměstnance, a proto český poplatník s příjmem ve výši 3,5násobku průměrné mzdy je méně daňově zatížen než zaměstnanec na Slovensku.

Součástí práce je také komparace konstrukčních prvků daně, které lze využít při výpočtu zálohové daně i ročního zúčtování v České i Slovenské republice. Jejich způsob užití je ovšem rozdílný a tím pádem mají odlišný vliv na celkové daňové zatížení zaměstnanců v České republice i na Slovensku. Porovnán je základ daně, sazba daně a jednotlivé daňové úlevy uplatňované při výpočtu zálohové daně i ročního zúčtování. Konstrukce daně ovlivňuje i množství daní, které jsou odvedeny do veřejných rozpočtů. Z analýzy grafu vývoje inkasa daně z příjmů ze závislé činnosti vyplývá, že v České republice je vybráno více na daních z příjmů než na Slovensku.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- AGENTÚRA JASPIS, © 2014–2024. *Nezdaniteľné časti základu dane v roku 2023*. Online. AGENTÚRA JASPIS. Jaspis. Dostupné z: <https://jaspis.sk/aktuality/nezdanitelna-cast-zakladu-dane>. [cit. 2024-01-16].
- BĚHOUNEK, Pavel a BĚHOUNKOVÁ, Ingrid, 2024. *Sazby cestovních náhrad 2024–2023*. Online. BĚHOUNEK, Pavel a BĚHOUNKOVÁ, Ingrid. Behounek. Dostupné z: <https://www.behounek.eu/l/sazby-cestovnich-nahrad/>. [cit. 2024-01-13].
- BRNOVÁ, Miroslava; VIDOVÁ, Michaela a HORNIAČEK, Peter, 2023. *Poradca č. 9-10 / 2023 - ZDP (s komentárom po novele)*. Žilina: Poradca. ISSN 1335-1583.
- CINGELOVÁ, Zuzana, 2023. *Príručka mzdovej účtovníčky 2023*. Žilina: Poradca. ISBN 978-80-8162-254-0.
- ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ, 2023. *Přehled nejdůležitějších údajů pro sociální zabezpečení pro rok 2024*. Online. ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. Česká správa sociálního zabezpečení. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/-/prehled-nejdulezitejsich-udaju-pro-socialni-zabezpeceni-pro-rok-2024>. [cit. 2024-01-13].
- ČESKO, 2023. Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů. In: *Zdravotní pojištění*. 2023, s. 4-11. ISBN 978-80-7488-568-6.
- ČESKO, 2023. Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. In: *Sociální pojištění*. 2023, s. 6-46. ISBN 978-80-7488-569-3.
- ČESKO, 2023. Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění. In: *Zdravotní pojištění*. 2023, s. 321-354. ISBN 978-80-7488-568-6.
- ČESKO, 2023. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *Daňové zákony: Úplná znění platná k 1. 1. 2023*. 2023, s. 6-95. ISBN 978-80-271-0023-1
- ČESKO, 2024. Zákon č. 128/2002 Sb., o opatřeních v oblasti daní v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaný invází vojsk Ruské federace. In: *Daňové zákony: v úplném znění k 1. 1. 2024 s přehledy a komentáři změn včetně konsolidačního balíčku k 1. 1. 2024*. 2024, s. 121. ISBN 978-80-7554-403-2.

ČESKO, 2024. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *Daňové zákony: v úplném znění k 1. 1. 2024 s přehledy a komentáři změn včetně konsolidačního balíčku k 1. 1. 2024*. 2024, s. 13-119. ISBN 978-80-7554-403-2.

ČESKO, 2024. Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. In: *Sociální pojištění*. 2024, s. 6-49. ISBN 978-80-7488-612-6.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2024. *Průměrné mzdy - 4. čtvrtletí 2023*. Online. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ci/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2023>. [cit. 2024-04-05].

ČSOB, 2024. *51. díl: Odvody a zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti v roce 2024*. Online. ČSOB. Průvodce podnikáním. Dostupné z: <https://www.pruvodcepodnikanim.cz/clanek/dan-z-prijmu-ze-zavisle-cinnosti-2024/>. [cit. 2024-01-13].

Daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby, © 2013. Online. In: Finanční správa: Slovenská republika. Dostupné z: https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Obcania/Dan_z_prijmov/2023/2023.02.03_DPFO_A_Zamestn_2022_DP.pdf. [cit. 2024-01-13].

Daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby, © 2013. Online. In: FINANČNÉ RIADITEĽSTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Finančná správa: Slovenská republika c. Dostupné z: <https://pfseform.financnasprava.sk/Formulare/eFormVzor/DP/form.571.html>. [cit. 2024-03-29].

ĎURIŠ, Sarah, 2023. *Odvody zamestnanca a zamestnávateľa v roku 2024*. Online. PODNIKAJTE.SK, S.R.O. Podnikajte. 2. 1. 2024. Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/socialne-a-zdravotne-odvody/odvody-zamestnanca-zamestnavateľa-2024>. [cit. 2024-01-19].

EUROSTAT a, 2023. *Population on 1 January*. Online. EUROSTAT. EC Data Browser. Dostupné z: <https://doi.org/10.2908/TPS00001>. [cit. 2024-03-04].

EUROSTAT, 2024. *Unemployment rate by age*. Online. EUROSTAT. EC Data Browser. Dostupné z: https://doi.org/10.2908/TEPSR_WC170. [cit. 2024-03-04].

FINANČNÁ SPRÁVA: SLOVENSÁ REPUBLIKA a, © 2013. *Príspevky na rekreáciu zamestnancov a športovú činnosť dieťaťa*. Online. Finančná správa: Slovenská republika.

Dostupné z: <https://podpora.financnasprava.sk/601211-Pr%C3%ADspevky-na-rekre%C3%A1ciu-zamestnancov-a-%C5%A1portov%C3%BA-%C4%8Dinnos%C5%A5-die%C5%A5a%C5%A5a>. [cit. 2024-01-07].

FINANČNÁ SPRÁVA: SLOVENSKÁ REPUBLIKA b, © 2013. *Nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka v roku 2024*. Online. FINANČNÉ RIADITEĽSTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Finančná správa: Slovenská republika. Dostupné z: <https://podpora.financnasprava.sk/585745-Nezdanite%C4%BEn%C3%A1-%C4%8Das%C5%A5-z%C3%A1kladu-dane-na-da%C5%88ovn%C3%ADka-v-roku-2024>. [cit. 2024-01-18].

FINANČNÍ SPRÁVA a, 2023. *Aktuální dotazy a odpovědi k dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti za zdaňovací období 2022 a pro zdaňovací období 2023*. Online. Finanční správa. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/zamestnanci-zamestnavatele/dotazy-a-odpovedi/2023/aktualni-dotazy-a-odpovedi-k-dani-z>. [cit. 2024-01-20].

FINANČNÍ SPRÁVA b, 2023. *Obecné informace*. Online. Finanční správa. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/zamestnanci-zamestnavatele/obecne-informace>. [cit. 2024-01-11].

Finanční zpravodaj 1/2024, 2024. Online. LVIII. vydání. Praha: Ministerstvo financí. ISSN 2464-5540. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-sprava-dani-a-poplatku/Pokyn_GFR-D-63.pdf. [cit. 2024-01-18].

JAMES, Simon a NOBES, Christopher, 2018. *The economics of taxation : principles, policy and practice*. Eighteenth edition. Birmingham: Fiscal Publications. ISBN 978-1-906201-42-5.

KOLEMBUS, Anton, 2023. *Optimalizácia dane, bez chýb, pokút a penále*. Žilina: Poradca. ISBN 978-80-8162-246-5.

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2023. *Ozdravný balíček*. Online. MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Ministerstvo financí České republiky. 23.11.2023. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/ozdravny-balicek>. [cit. 2024-01-16].

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2023. *Přehled o vývoji částek minimální mzdy*. Online. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Ministerstvo

práce a sociálních věcí. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/prehled-o-vyvoji-castek-minimalni-mzdy>. [cit. 2024-03-20].

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2024. XXII.2.1 *Cestovní náhrady při tuzemské pracovní cestě nebo při cestě mimo pravidelné pracoviště (§ 156 až 164)*. Online. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Příručka pro personální agendu a odměňování zaměstnanců. Dostupné z: <https://ppropo.mpsv.cz/XXII21Cestovninahradyprituzemske>. [cit. 2024-01-12].

MYNARČÍKOVÁ, Eva, 2021. *Konec superhrubé mzdy: Jaký má efekt?* Online. Nastejnelodi.cz. Dostupné z: <https://nastejnelodi.cz/superhruba-mzda/>. [cit. 2024-03-11].

OECD, 2024. *Tax wedge*. Online. © ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT. OECD Data. Dostupné z: [Tax - Tax wedge - OECD Data](#). [cit. 2024-03-08].

PRUŠÍKOVÁ, Jana, 2023. *Poradca č. 12 / 2023 - Zákon o zdravotnom poistení s komentárom*. Žilina: Poradca. ISSN 1335-1583.

PUKALOVIČ, Dominika, 2019. *Novela (zmeny) zákona o dani z príjmov od 1.1.2020 a neskôr*. Online. PODNIKAJTE.SK, S.R.O. Podnikajte. Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/novela-zmeny-zakona-o-dani-z-prijmov-2020>. [cit. 2024-04-11].

RINDOVÁ, Iva a ROHLÍKOVÁ, Jana, 2023. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2023*. 31. aktualizované vydání. Daně (ANAG). Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-381-3.

Ročné zúčtovanie preddavkov na daň, 2023. Online. In: MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Dostupné z: <https://www.mfsr.sk/files/archiv/97/Doklad-o-rocnom-zuctovani-2023.pdf>. [cit. 2024-03-29].

RUŽIČKOVÁ KUBIŠOVÁ, Dominika, 2023. *Nezdaniteľné časti základu dane v roku 2024*. Online. PODNIKAJTE.SK, S.R.O. Podnikajte. Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/nezdanitelne-casti-zakladu-dane-2024>. [cit. 2024-01-16].

SLOVENSKO, 2023. Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. In: *Zákony III/2023 časť B: úplné znenie zákonov z oblasti sociálneho a zdravotného poistenia k 1. 1. 2023*. 2023, s. 61-63. ISBN 978-80-8162-241-0.

SLOVENSKO, 2023. Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. In: *Zákony III/2023 časť B: úplné znenie zákonov z oblasti sociálneho a zdravotného poistenia k 1. 1. 2023*. 2023, s. 502. ISBN 978-80-8162-241-0.

SLOVENSKO, 2023. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov. In: *Daňové zákony: úplné znenia platné v roku 2023*. 2023, s. 6-73. ISBN 978-80-8183-160-7.

SLOVENSKO, 2024. *Úplné znenie zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov*. Online. In: Finančná správa: Slovenská republika. Dostupné z: https://www.financnasprava.sk/img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Zverejnovanie_dok/Sprievodca/Sprievodca_danami/2024/2024.01.10_DzP_595_2003.pdf. [cit. 2024-01-18].

SOLÍKOVÁ, Veronika, 2023. *Životné minimum od 1.7.2023 do 30.6.2024*. Online. PODNIKAJTE.SK, S.R.O. Podnikajte. Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/uctovnictvo/zivotne-minimum-od-1-7-2023-do-30-6-2024>. [cit. 2024-01-15].

ŠIROKÝ, Jan, 2016. *Základy daňové teorie s praktickými příklady*. 2., aktualizované vydání. Vzdělávání a certifikace účetních. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-315-0.

ŠUBRT, Bořivoj; SVĚŘČINOVÁ, Eva; PŘÍHODOVÁ, Věra; SKOUMALOVÁ, Alena; DANĚK, Antonín et al., 2023. *Abeceda mzdové účetní 2023*. 33. aktualizované vydání. Práce, mzdy, pojištění (ANAG). Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-380-6.

VANČUROVÁ, Alena, 2021. *Zdanění osobních příjmů*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-236-7.

VANČUROVÁ, Alena; LÁCHOVÁ, Lenka; VÍTKOVÁ, Jana a ZÍDKOVÁ, Hana, 2022. *Daňový systém ČR 2022*. Ekonomie (1. VOX). V Praze: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7676-362-3.

VYBÍHAL, Václav, 2023. *Mzdové účetnictví 2023: praktický průvodce*. Dvacáté šesté vydání. Účetnictví a daně (Grada). Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-3982-8.

VÝPOČET DANĚ A DAŇOVÉHO ZVÝHODNĚNÍ u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon“) za zdaňovací období 2023. Online. In: FINANČNÍ SPRÁVA. Finanční správa. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/tiskopisy/5460-1_28.pdf?202401132237. [cit. 2024-01-13].

VÝROČNÁ SPRÁVA o činnosti finanční správy za rok 2014, 2015. Online, PDF. In: FINANČNÉ RIADITEĽSTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Finančná správa Slovenská republika. Dostupné

z: https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Zverejnovanie_dok/Vyro_cne_spravy/FS/2015.05.14_VSFS_2014.pdf. [cit. 2024-03-04].

VÝROČNÁ SPRÁVA o činnosti finanční správy za rok 2017, 2018. Online, PDF. In: FINANČNÉ RIADITEĽSTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Finančná správa Slovenská republika. Dostupné

z: https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Zverejnovanie_dok/Vyro_cne_spravy/FS/2018.04.10_VS_2017.pdf. [cit. 2024-03-04].

VÝROČNÁ SPRÁVA o činnosti finanční správy za rok 2020, 2021. Online, PDF. In: FINANČNÉ RIADITEĽSTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Finančná správa Slovenská republika. Dostupné

z: https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Zverejnovanie_dok/Vyro_cne_spravy/FS/2021.06.04_VS_2020.pdf. [cit. 2024-03-04].

VÝROČNÁ SPRÁVA o činnosti finanční správy za rok 2022, 2023. Online, PDF. In: FINANČNÉ RIADITEĽSTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Finančná správa Slovenská republika. Dostupné

z: https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Zverejnovanie_dok/Vyro_cne_spravy/FS/2023.05.18_VSFS_2022.pdf. [cit. 2024-03-04].

Vývoj inkasa za vybrané druhy daná a dalších příjmů za ČR v letech 1993-2023, 2024.

Online. In: FINANČNÍ SPRÁVA. Finanční správa. Dostupné

z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/analyzy-a-statistiky/udaje-z-vyberu-dani>. [cit. 2024-03-04].

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR Česká republika

k.s. Komanditní společnost

s.r.o. Společnost s ručením omezeným

SK Slovensko

ZD Základ daně

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Inkaso daně z příjmů ze závislé činnosti mezi lety 2012-2022 v mil. Kč.....	31
Obrázek 2 Vývoj počtu obyvatel 2012-2022	32
Obrázek 3 Míra nezaměstnanosti mezi lety 2012-2022.....	33
Obrázek 4 Daňové zatížení bezdětného poplatníka mezi lety 2012-2022.....	34
Obrázek 5 Celkové inkaso daní vybrané finančními úřady mezi lety 2012-2022 v mil. Kč	35
Obrázek 6 Obrázek Poměr inkasa daní ze závislé činnosti k inkasu všech daní mezi lety 2012-2022	36

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Základ daně poplatníka pro využití 23 % sazby daně	15
Tabulka 2 Slevy na dani v České republice pro roky 2023 a 2024	16
Tabulka 3 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě v České republice v letech 2023 a 2024	17
Tabulka 4 Nezdanitelné části základu daně ČR 2023 a 2024.....	19
Tabulka 5 Nezdanitelná část základu daně na poplatníka při nepřekročení hranice 92,8násobku životního minima.....	26
Tabulka 6 Nezdanitelná část základu daně na poplatníka při překročení hranice 92,8násobku životního minima	27
Tabulka 7 Nezdanitelná část na manželku se ZD zaměstnance do 176,8násobku životního minima	27
Tabulka 8 Nezdanitelná část na manželku se ZD zaměstnance nad 176,8násobku životního minima	28
Tabulka 9 Výpočet u českého poplatníka s hrubou mzdou 17 300 Kč.....	41
Tabulka 10 Výpočet u slovenského poplatníka s hrubou mzdou 722 €	41
Tabulka 11 Roční zúčtování u českého zaměstnance s hrubou mzdou 17 300 Kč	43
Tabulka 12 Roční zúčtování u slovenského zaměstnance s hrubou mzdou 722 €	43
Tabulka 13 Výpočet u českého poplatníka s hrubou mzdou 39 685 Kč.....	44
Tabulka 14 Výpočet u slovenského zaměstnance s hrubou mzdou 1 656 €.....	45
Tabulka 15 Roční zúčtování u českého zaměstnance s hrubou mzdou 39 685 Kč	46
Tabulka 16 Roční zúčtování u slovenského zaměstnance s hrubou mzdou 1 656 €	46
Tabulka 17 Výpočet u českého poplatníka s hrubou mzdou 43 341 Kč.....	47
Tabulka 18 Výpočet u slovenského poplatníka s hrubou mzdou 1 808 €	47
Tabulka 19 Roční zúčtování u českého zaměstnance s hrubou mzdou 43 341 Kč	48
Tabulka 20 Roční zúčtování u slovenského zaměstnance s hrubou mzdou 1 808 €	48
Tabulka 21 Výpočet u českého poplatníka s hrubou mzdou 151 694 Kč.....	49
Tabulka 22 Výpočet u slovenského poplatníka s hrubou mzdou 6 328 €	50
Tabulka 23 Roční zúčtování u českého zaměstnance s hrubou mzdou 151 694 Kč	50
Tabulka 24 Roční zúčtování u slovenského zaměstnance s hrubou mzdou 75 936 €	51
Tabulka 25 Shrnutí výsledků efektivní sazby daně a celkového daňového zatížení mezd .	51
Tabulka 26 Shrnutí výsledků roční efektivní sazby a daňového zatížení.....	52